

**ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА РАДА**

**ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

ЗВІТ

**про діяльність Чернігівського регіонального центру
підвищення кваліфікації
за 2023 рік**

Чернігів – 2024

Зміст

I. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ.....	4
II. НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ.....	7
1. Очна (денна) форма навчання.....	9
2. Дистанційна форма навчання.....	12
III. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ТА ВІДПОВІДНО ДО РЕГІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ.....	13
1. Управління персоналом, захист персональних даних, доступ до публічної інформації.....	13
2. Лідерство, прийняття ефективних рішень, впровадження змін.....	15
3. Комунікація та взаємодія, сприйняття змін.....	16
4. Дотримання прав людини, гендерна рівність, захист прав дітей, протидія дискримінації та торгівлі людьми.....	17
5. Державна політика цифрового розвитку,.....	18
електронне урядування, кібербезпека.....	18
6. Європейська та євроатлантична інтеграція України в т.ч. удосконалення рівня володіння іноземною мовою.....	20
7. Запобігання корупції та забезпечення доброчесності.....	21
8. Проектний менеджмент та стратегічне планування.....	23
9. Удосконалення рівня володіння державною мовою.....	23
10. Нові засади здійснення адміністративної процедури.....	24
11. Управління комунальним майном,.....	24
публічними фінансами та публічні закупівлі.....	24
12. Охорона навколишнього природного середовища, зміна клімату.....	26
13. Розвиток територій та залучення інвестицій.....	27
14. Організація роботи ради, робота з депутатами.....	28
15. Організація роботи старост та здійснення.....	29
ними своїх повноважень.....	29
16. З інших питань.....	30
IV. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД.....	33
V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	37
VI. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКАМИ ЦЕНТРУ.....	41
VII. НАУКОВА РОБОТА ТА ПУБЛІЦИСТИКА.....	41
VIII. ДВНАДЦЯТИ «РОЗУМОВСЬКІ ЗУСТРІЧІ».....	45
IX. СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНСЬКИМИ НГО, ВНЗ ТА МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ, КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ.....	48
X. НАДАННЯ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ.....	51

XI. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА.....	52
XII. УЧАСТЬ У НАДАННІ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ.....	53
XIII. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОБОТИ НА 2024 РІК.....	55
ДОДАТКИ.....	55

Список ілюстрацій:

Рисунок 1.1 Планові та фактичні показники кількості випускників Центру за 2023 р.....	5
Рисунок 1.2 Динаміка змін обсягів навчання в Центрі за 2019–2023 рр.....	7
Рисунок 2.1 Навчання за різними видами програм підвищення кваліфікації.....	8
Рисунок 2.2 Обсяги навчання за очною формою в 2020–2023 рр.....	11
Рисунок 2.3 Співвідношення обсягів навчань за очною та дистанційною в 2023р.....	12
Рисунок 3.1 Динаміка навчань із питань антикорупційного законодавства.....	22
Рисунок 4.1 Викладацький склад у 2023 р.....	34
Рисунок 4.2 Співвідношення викладачів із Чернігівської області та інших регіонів.....	37
Рисунок 5.1 Співвідношення навчальних програм що розроблені за видами.....	37
Рисунок 5.2 Посилання на YouTube канал, на якому розміщуються відео матеріали Центру.....	39
Рисунок 11.1 Динаміка змін основних фондів Центру (2019–2023 рр.).....	52

I. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

Діяльність Чернігівського регіонального центру підвищення кваліфікації (далі – Центр) впродовж звітнього періоду спрямовувалася на виконання плану-графіку підвищення кваліфікації державних службовців місцевих органів виконавчої влади, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад області, затвердженого спільним розпорядженням голови облдержадміністрації та голови обласної ради від 23.12.2022 № 10, плану роботи закладу на 2023 р., реалізацію його статутних завдань закладу, а також на виконання додаткових завдань та окремих доручень органів влади.

Професійне навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад Чернігівської області у 2023 р. здійснювалося на підставі загальних та спеціальних програм підвищення кваліфікації, розроблених Центром та погоджених у порядку, встановленому наказом Національного агентства України з питань державної служби (далі – НАДС) від 02.11.2022 № 107-22 «Про затвердження Вимог до змісту і структури програм підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.11.2022 за № 1434/38770) та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2022 № 846 «Про внесення змін до Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад».

Змістове наповнення освітніх програм підвищення кваліфікації відповідало встановленому НАДС переліку пріоритетних напрямів (тем) для підвищення кваліфікації та регіональному замовленню, сформованому з урахуванням пропозицій щодо потреб у підвищенні кваліфікації працівників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування Чернігівської області. Також були враховані рекомендації НАДС щодо особливостей організації роботи в регіональних центрах підвищення кваліфікації та проведення навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування під час дії правового режиму воєнного стану.

Так, програми підвищення кваліфікації системно були спрямовані на виконання понад **36** нормативно-правових актів за тематичними напрямками, визначеними відповідними органами влади для виконання на регіональному рівні, та мали за мету розвинути професійні компетентності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері публічного управління та управління персоналом на публічній службі, в т.ч. за умов воєнного стану. Про свою діяльність та можливості навчання Центр інформував за допомогою своєї офіційної веб-сторінки та сторінки у Фейсбук, що сприяло підвищенню уваги до навчання серед цільової аудиторії.

Четвертий рік поспіль Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації – серед переможців Всеукраїнського конкурсу НАДС «Кращі практики впровадження освітніх інновацій у системі професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад»

(проводиться за підтримки програми Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні»). У 2023 р. Центр здобув (у партнерстві з ГО «Сіверський інститут регіональних досліджень») третє місце за практику – «Владні інституції Чернігово-Сіверщини: ілюстрована історія (автори – В.Бойко, Д.Казіміров, С.Лепявко) в номінації «Підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» (наказ НАДС від 24 жовтня 2023 р. № 172-23).

В цілому, це вже п'ята подібна нагорода Центру, що є найкращим показником серед всіх провайдерів освітніх послуг із навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

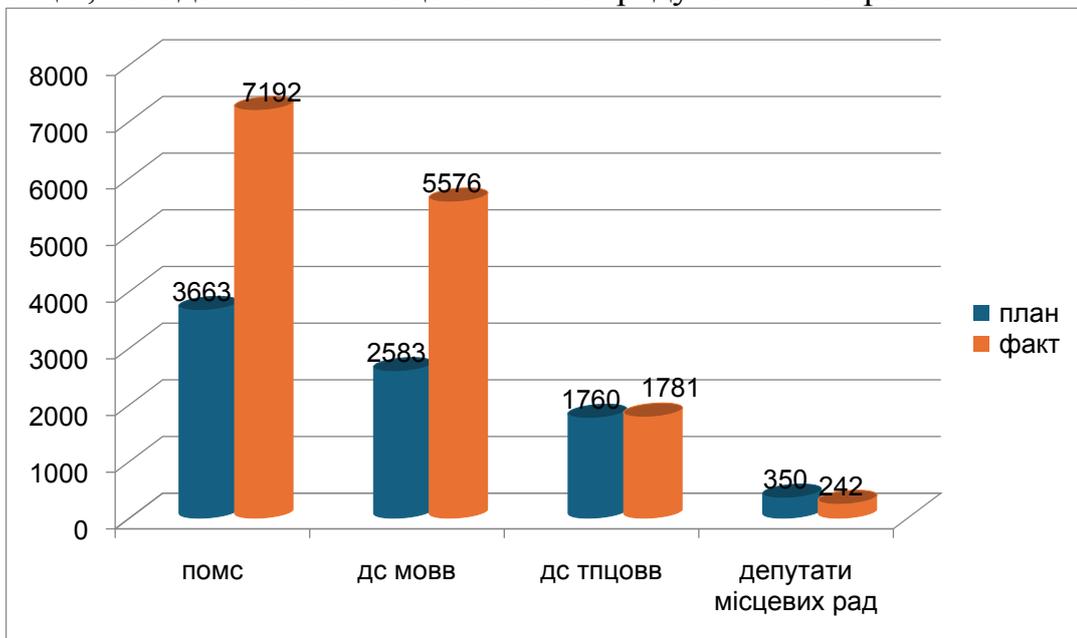

Рисунок 1.1 Планові та фактичні показники кількості випускників Центру за 2023 р.

Протягом 2023 р. у загальнонаціональному рейтингу, який щомісяця визначається НАДС серед провайдерів за кількісними показниками надання освітніх послуг публічним службовцям, Центр кожного разу обіймав місця з другого по п'яте.

У цілому протягом 2023 р. в Центрі підвищили свою кваліфікацію:

- ✓ **5576** – державних службовців місцевих органів державної виконавчої влади, у тому числі **3** голови місцевих державних адміністрацій, їх перші заступники та заступники;
- ✓ **1781** – державних службовців територіальних органів центральних органів державної виконавчої влади в області;
- ✓ **7192** – представників органів місцевого самоврядування (в т.ч. числі **242** – депутатів місцевих рад).

У підсумку чисельність випускників 2023 р. становила **14549** осіб, що на 220% більше від запланованих обсягів на рік, водночас це на 72% більше показника 2022 р. (**10534** осіб). У цілому досягнуті результати за рік відображені в рис.1.

Як видно з діаграми, збільшення майже удвічі відбулося, насамперед, за рахунок активності державних службовців місцевих органів виконавчої влади та посадових осіб місцевого самоврядування. Кількість державних службовців територіальних органів центральних органів державної влади змінилася мало, хоча загальна тенденція до зростання чисельності учасників навчання помітна також і серед цієї аудиторії

У цілому планові та фактичні показники виглядають так:

- кількісний показник посадових осіб місцевого самоврядування перевищений на 196%;
- збільшена кількість державних службовців місцевих органів виконавчої влади на 215% від запланованого показника;
- кількісний показник державних службовців територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області збільшився на 10,1%.

Водночас зменшилася серед учасників навчання частка депутатів місцевих рад.

Досягнуті кількісні показники обсягів навчання у Центрі – найбільші за час його діяльності. Особливість 2023 р. – в друге відбулося різке, у півтора рази, зростання кількості учасників навчання. Вперше так сталося у 2020 р. Тоді, насамперед, за рахунок переходу від переважно очного навчання до переважно дистанційного. Додатковий чинник – реформування територіальної організації влади в Україні, що супроводжувалося значним переміщеннями кадрів від місцевих державних адміністрацій до органів місцевого самоврядування.

Скоріше за все у 2023 р. вирішальним став фактор війни. У 2022 р. область оговтувалася після часткової окупації рашистами та інтенсивних бойових дій на її території. Як наслідок, кількість учасників навчання дещо зменшилася (хоча й незначно – лише на 10%). Надалі необхідність оперативного отримання інформації для виконання функціональних обов'язків за небачено динамічних умов стимулювала попит на навчання як серед державних службовців місцевих державних адміністрацій, так і серед посадових осіб місцевого самоврядування. При цьому для останніх виклик виявився навіть більш потужнішим. Показники засвідчують, що закладу, в

цілому, вдається задовольнити цей підвищений попит цільової аудиторії. Ймовірно, що у 2024 р. він зберігатиметься, адже зовнішні обставини не змінилися, натомість додався чинник нового законодавства про службу в органах місцевого самоврядування. Динаміка змін за останні п'ять років (2019–2023 рр.) відображена в діаграмі на рис. 2.

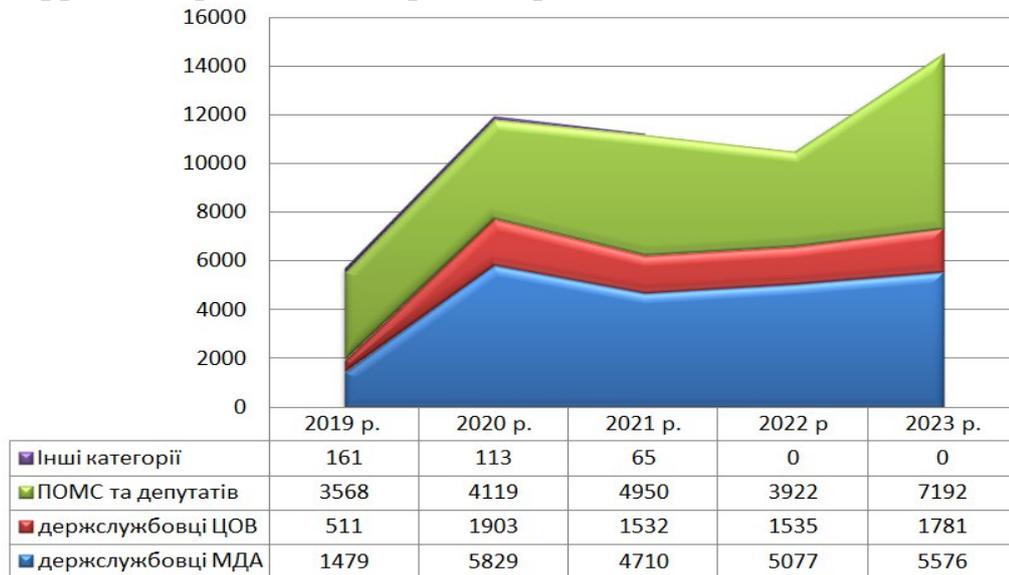

Рисунок 1.2 Динаміка змін обсягів навчання в Центрі за 2019–2023 рр.

Освітній процес було організовано з урахуванням рекомендацій НАДС та інтересів безпеки як учасників навчального процесу, так і працівників Центру. Застосовувалася переважно дистанційна форма навчання (88% обсягу) з використанням комунікаційних програм: ЗСХ, Zoom, Moodle. Для реєстрації учасників навчання, тестування, анкетування (за підсумками навчання) використовувалися інструменти Google. Очна форма застосовувалася, насамперед, для навчань безпосередньо в громадах та районах.

Навчання державних службовців обласної та районних державних адміністрацій, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад у Центрі здійснювалося в межах кошторисних видатків на 2023 р. Навчання державних службовців територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та працівників підприємств, установ і організацій здійснювалося за договорами відповідно до потреб замовників.

Отже, план-графік підвищення кваліфікації виконано, освітні потреби у підвищенні кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, державних службовців місцевих державних адміністрацій області задоволені. Також виконано всі замовлення на освітні послуги територіальних органів центральних органів державної влади щодо навчання їхніх працівників. Якість послуг, що надавалися, засвідчи успіх у загальноукраїнському конкурсі кращих практик із впровадження освітніх інновацій.

II. НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ

У цілому підсумки навчання за різними видами програм очної та дистанційної форм виглядають так:

~ за загальними професійними (сертифікатними) програмами – **11** груп, **532** слухача (**373** державних службовців, в тому числі **156** представників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області, **159** посадових осіб органів місцевого самоврядування);

~ за загальними короткостроковими програмами – **92** групи, **7263** слухача (**4287** державних службовців місцевих органів виконавчої влади, у тому числі **3** голови місцевих державних адміністрацій, їх перші заступники, **42** представники територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області, **2973** представників місцевого самоврядування);

~ за спеціальними професійними програмами – **5** груп, **282** слухачі (**126** державних службовців, в тому числі **114** представників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області, **156** представників місцевого самоврядування);

~ за спеціальними короткостроковими програмами – **116** груп, **6472** слухачі (**2506** державних службовців місцевих органів виконавчої влади, в тому числі **1469** представників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області, **3966** представників місцевого самоврядування).

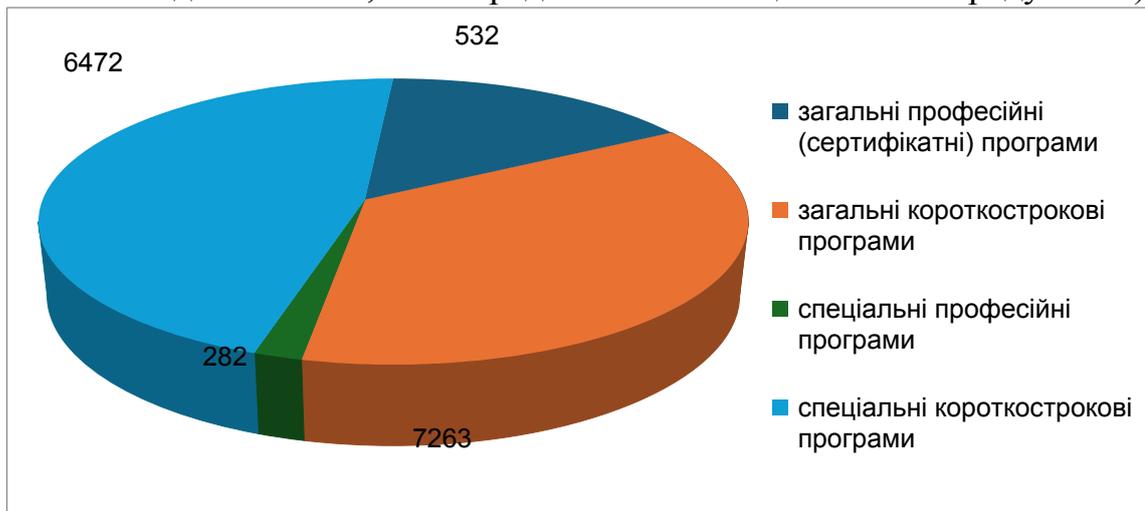

Рисунок 2.1 Навчання за різними видами програм підвищення кваліфікації

Навчання за різними видами програм

Як бачимо в загальній структурі навчання домінували загальні короткострокові програми (50%), хоча загальна кількість учасників навчання за спеціальними короткостроковими програмами на **791** особу більша ніж за загальними (це становить 44% від загальної кількості).

За професійними програмами підвищили свою кваліфікацію 5,5% учасників навчання, причому кількісний розподіл на загальні та спеціальні також трохи відрізняється з перевагою на 250 осіб у загальних програмах.

✓ Тематика навчань стосувалася низки традиційних питань, а саме: «Соціально-психологічні аспекти діяльності посадовця»; «Місьцеве самоврядування як основа демократичного розвитку суспільства»; «Новели земельного законодавства України та використання майна комунальної власності»; «Техніка комунікації та ведення переговорів, мистецтво презентації (ділова риторика, публічний виступ); «Організація роботи з документами та

контролю в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування»; «Нормативно-правове забезпечення діяльності органів місцевої державної влади та органів місцевого самоврядування»; «Робота зі зверненнями громадян та забезпечення доступу до публічної інформації» «Врахування гендерних аспектів під час реалізації проєктів та програм місцевого й регіонального розвитку. Основи гендерно-орієнтованого бюджетування», «Сучасний діловий протокол та етикет» та ін.

Натомість з'явилася **низка нових тем, обумовлених викликами війни**, змінами в законодавстві, потребами органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування:

- ✓ Оцифровка руйнувань та механізм компенсації;
- ✓ Адміністративні правопорушення, пов'язані з конфліктом інтересів: законодавство та судова практика;
- ✓ Забезпечення реалізації принципів державного публічного управління та адміністрування (SIGMA-принципів) для країни кандидата до ЄС;
- ✓ Плани відновлення територіальних громад деокупованих територій за умов високих ризиків;
- ✓ Енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання;
- ✓ Організація цивільного захисту населення та територій від засобів ураження (зброї, радіаційних, хімічних засобів тощо)
- ✓ Імплементация європейських практик поводження з відходами: кейс України;
- ✓ Національна безпека України та НАТО;
- ✓ Формування стратегії освітньої галузі громади;
- ✓ Політика захисту навколишнього середовища в територіальних громадах та районі (розмінування);
- ✓ Історична пам'ять: зміст, складові, як формується;
- ✓ Інформаційна безпека. Персональна безпека онлайн;
- ✓ Етика та доброчесність в роботі публічного службовця;
- ✓ Надання якісних адміністративних послуг в умовах кризового реагування та відновлення;
- ✓ Розробка містобудівної документації. Методика Мінрегіону щодо комплексного просторового планування.

Упродовж 2023 р. навчання здійснювалося як за денною, так і дистанційною формами навчання, домінувала друга.

1. Очна (денна) форма навчання

Враховуючи побажання та потреби територіальних громад, районних державних адміністрацій, районних рад Центр проводив виїзні навчання у сільських, селищних, міських радах області, райдержадміністраціях та районних радах. Головне завдання таких навчань – наблизити освітні послуги до місця проживання та проходження служби публічного посадовця та забезпечити в цьому процесі безпеку учасників навчального процесу.

Тематика була така:

Фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики. Електронне декларування (14 семінарів);

Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану (12 семінарів);

Горизонтальна та вертикальна комунікація в місцевому самоврядуванні. Комунікація органу місцевого самоврядування зі ЗМІ (9 семінарів);

Охорона навколишнього середовища в громаді: правові та практичні аспекти (7 семінарів);

Особливості надання соціальних послуг у громаді в умовах воєнного або надзвичайного стану (7 семінарів);

Військовий облік. Робота місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій щодо організації та ведення військового обліку (по 5 семінарів);

Регламентация роботи та ведення діловодства в сільській раді та її виконавчому комітеті. Участь депутатів у діяльності ради (5 семінарів);

Енергозбереження. Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії в умовах воєнного стану (3 семінари);

Також було проведено по одному семінару на теми: «Мобілізація зусиль громади щодо протидії та ідентифікації гендерно зумовленого насильства», «Особливості надання житлово-комунальних послуг у громадах», «Етика посадовця. Комунікація та взаємодія в громаді в умовах воєнного стану».

У підсумку вдалося охопити таким навчанням усі територіальні громади області, крім Семенівської міської ради, через часті обстріли рашистами, в тому числі – адміністративного центру. Планові показники виїзних навчань відповідно до плану-графіка передбачали охоплення 62 адміністративно-територіальні одиниці (57 громад та 5 районів), фактично проведено 64 навчання. Збільшення виїздів обумовлено додатковими запитами зі сторони органів державної влади та місцевого самоврядування, насамперед, навчань щодо організації та ведення військового обліку за умов воєнного стану. Ці навчання проводились у райдержадміністраціях за участю представників усіх громад району.

Всього у виїзних навчаннях взяли участь **1509** слухачів (**1367** – посадових осіб місцевого самоврядування, в тому числі **139** депутатів місцевих рад та **142** – державних службовця).

Крім того, в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни, що здійснювався за підтримки фонду Ганнса Зайделя (Баварія, Німеччина) для голів територіальних громад (їхніх заступників, секретарів рад), упродовж лютого – липня було організовано та проведено чотири очні семінари-навчання з такої тематики:

- Формування стратегії розвитку освітньої галузі територіальних громад;
- Плани відновлення територіальних громад деокупованих територій за умов високих ризиків;
- Комунікація в громаді в умовах війни;
- Управління проєктним циклом: від ідеї до звітності (як написати хороший проєкт).

У зазначених навчаннях взяли участь **159** посадових осіб місцевого самоврядування та **2** державних службовця.

Крім того, в очній формі було реалізовано такі навчання:

- за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Управління персоналом: інструментарій, напрями та інноваційні практики» для **22** начальників відділів (завідувачів секторів) управління персоналом апарату, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, апарату районних державних адміністрацій, державних службовців, на яких покладено обов'язки щодо здійснення кадрової роботи;

- за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Місьцеве самоврядування як основа демократичного розвитку суспільства» для **25** посадових осіб Чернігівської міської ради, її виконавчих органів;

- за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Організація роботи місцевої державної адміністрації» для керівників апаратів місцевих державних адміністрацій Житомирської, Київської та Чернігівської областей було проведено у три сесії, дві з яких – очні; від Чернігівщини взяло участь п'ять керівників апаратів районних державних адміністрацій.

Крім того, на замовлення Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Чернігівській області (філія ГСЦ МВС) було розроблено та упродовж трьох тижнів успішно реалізовано в очній формі спеціальну короткострокову програму підвищення кваліфікації «Основи української жестової мови» – у партнерстві з Інститутом спеціальної педагогіки НАПН України та

Ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти Чернігівського обласного інституту післядипломної освіти ім. К.Д.Ушинського. Основна мета програми: оволодіння знаннями і навичками, необхідними для використання української жестової мови у спілкуванні та наданні соціальних послуг. У підсумку таке навчання пройшов **31** адміністратор Сервісного центру.

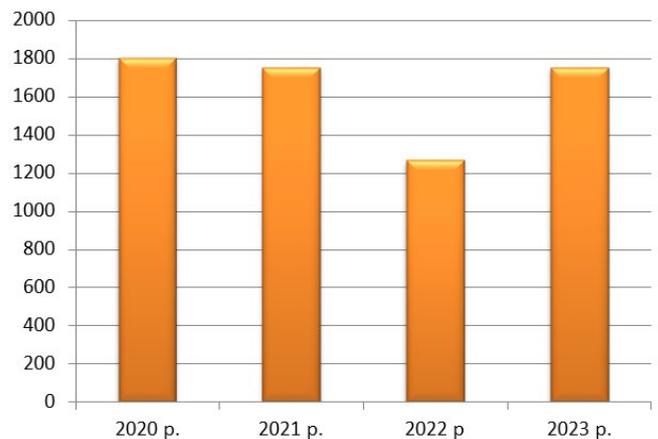

Рисунок П.2 Обсяги навчання за очною формою в 2020–2023 рр.

Таким чином, у цілому за **очною формою** було охоплено **1753 учасники навчань** (**1551** посадова особа місцевого самоврядування, в тому числі **139** депутатів місцевих рад та **202** державних службовця). Це становить **12%** від загального обсягу навчань. Такий самий відсоток обсяги очного навчання становили в 2022 р., щоправда, в абсолютних числах показник становив тоді 1266 учасників навчань. Отже, **кількість учасників очного навчання в 2023 р. збільшилася на 38,5%** порівняно з попереднім роком. До речі, це майже такі саме показники, як у 2020 та 2021 рр.

Денна форма навчання (як під час виїздів, так і безпосередньо в Центрі) викликає підвищений інтерес серед публічних службовців органів державної

влади та місцевого самоврядування області – чисельність їх учасників, як правило, перевищували очікування.

2. Дистанційна форма навчання

З огляду на обставини російсько-української війни 2023 р., її загрози, навчання в Центрі здійснювалося переважно за дистанційною формою.

Як і минулого року Центр поєднував асинхронний (офлайн) та синхронний (онлайн) формати дистанційного навчання. Під час асинхронного навчання у Центрі використовувалася платформа Moodle. Таким чином було реалізовано шість дистанційних курсів:

~ «Депутат місцевої ради: статус, повноваження, організація роботи» (43 учасників навчання);

~ «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» (147 слухачів);

~ «Ділове українське мовлення у сфері державного управління» (246 посадовця);

~ «Основи управлінського лідерства на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» (153 слухачів);

~ «Етика та доброчесність на публічній службі» (97 посадовців);

~ «Комунікативна компетентність посадовця» (58 слухачів).

Всього за асинхронним форматом навчалася 744 учасника навчання (5,1% від загального обсягу). Найбільшою популярністю ця форма навчання користувалася серед державних службовців територіальних органів центральних органів державної виконавчої влади.

Крім цього, асинхронне навчання застосовувалося як модуль під час реалізації загальних та спеціальних професійних (сертифікатних) програм підвищення кваліфікації (шістнадцять груп), а саме: перша та третя (підсумкова) сесії проходили за допомогою ЗСХ, друга – на Moodle.

Синхронний формат навчання здійснювався, як правило, за допомогою платформи ЗСХ, іноді – ZOOM. Таким чином реалізовувалися всі види програм: загальні та спеціальні, сертифікатні та короткострокові. В підсумку таких груп виявилася 136, а учасників – 10229.

З огляду на ймовірні технічні обмеження (стійкість Інтернету, пропускна здатність мереж для відеозв'язку, наявність відповідного обладнання у слухачів), Центр робив відеозапис навчання, посилення для скачування якого (разом із презентаційними матеріалами) розсилалися всім зареєстрованим учасникам навчання для ознайомлення.

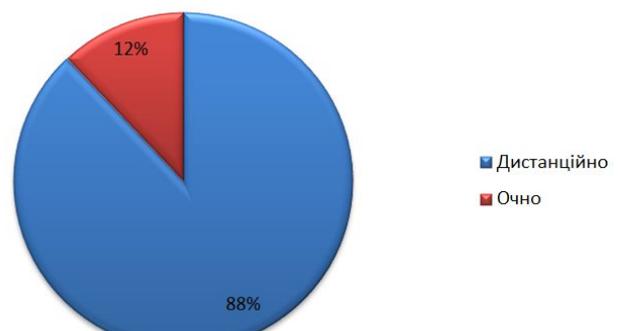

Рисунок 2.3 Співвідношення обсягів навчань за очною та дистанційною в 2023 р.

Можливості дистанційної форми навчання дозволили Центру забезпечити наявні потреби у підвищенні кваліфікації публічних посадовців.

В цілому протягом року за дистанційною формою підвищили кваліфікацію **12796** посадовців – це **88 %** від загальної кількості учасників навчання.

III. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ТА ВІДПОВІДНО ДО РЕГІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ

1. Управління персоналом, захист персональних даних, доступ до публічної інформації

Упродовж 2023 р. на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831 «Деякі питання реформування державного управління України» було організовано та проведено низку тематичних семінарів із питань основних аспектів законодавства про державну службу та служби в органах місцевого самоврядування, підзаконних нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та НАДС України щодо практичних питань проходження служби в органах місцевого самоврядування відповідно до вимог Закону України «Про державну службу», Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

У рамках навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Сучасні інструменти управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування» **48** начальників відділів (завідувачів секторів) управління персоналом виконавчого апарату рад територіальних громад підвищили кваліфікацію з тематики, що стосувалася: питань управління талантами та професійного розвитку посадових осіб місцевого самоврядування, сучасного стану системи управління талантами в органах публічної влади, запровадження практики з управління талантами та включення їх до процедур пошуку, залучення, адаптації, навчання, оцінювання та винагородження персоналу тощо.

22 начальники відділів (завідувачі секторів) управління персоналом структурних підрозділів обласної державної адміністрації, апарату районних державних адміністрацій, державних службовців, на яких покладено обов'язки щодо здійснення кадрової роботи, навчалися за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Управління персоналом: інструментарій, напрями та інноваційні практики». Під час навчання увага посадовців акцентувалась на тематиці, що стосувалася порядку проходження державної служби, зокрема, оновлення форм посадових інструкцій державних службовців категорій «Б» та «В»; вимог до правильного оформлення окремих організаційно-розпорядчих документів (формування положень про структурні підрозділи, підготовку біографічних довідок та ін.).

В рамках спеціальної короткострокової програми підвищення кваліфікації «Електронний документообіг. Організація роботи з документами, здійснення внутрішнього контролю та забезпечення доступу до публічної інформації в

органах виконавчої влади та місцевого самоврядування» в Центрі навчалася дві групи працівників апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, виконавчих апаратів рад територіальних громад, районних рад, на яких покладено обов'язки щодо здійснення документообігу та контролю. Мовилося про основні завдання та організацію роботи з документами (в тому числі для службового користування) в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування, цифровізацію документообігу в органі влади. Також йшлося про організацію та забезпечення доступу до публічної інформації; удосконалення системи контролю за виконанням поставлених завдань, станом реагування на запити, звернення, листи депутатів усіх рівнів. Загалом учасниками цього навчання стали **234** посадовців: **130** державних службовців та **104** посадові особи органів місцевого самоврядування.

Навчання за програмою «Законодавство у сфері державної служби: існуючі процедури та новели» протягом 2023 року в Центрі проходили службовці департаментів облдержадміністрації: фінансів; екології та природних ресурсів; соціального захисту населення; служби у справах дітей, економічного розвитку; агропромислового розвитку; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства; культури і туризму, національностей та релігій; з питань цивільного захисту та оборонної роботи; сім'ї, молоді та спорту; управлінсь: капітального будівництва; містобудування та архітектури; освіти і науки; охорони здоров'я; Державного архіву області. В цілому за цією програмою в Центрі навчалася **320** посадовців.

Протягом червня – липня шість керівників апаратів місцевих державних адміністрацій Чернігівщини, разом із колегами з Житомирської та Київської областей, навчалися за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Організація роботи місцевої державної адміністрації». Вона передбачала розгляд таких питань: «Основи нормопроекткування в органах державної влади та органах місцевого самоврядування», «Сутність, зміст та види змін, сучасні підходи. Місце та значення змін в органах державної влади. Соціально-психологічне забезпечення реалізації змін. Стратегії та механізми забезпечення сприйняття змін», «Зміни у трудовому законодавстві за умов воєнного стану», «Лідерство та конфлікти в системі управлінської діяльності керівника».

58 керуючих справами апаратів виконкомів рад територіальних громад, начальників відділів управління персоналом органів місцевого самоврядування області навчалися за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Новели законодавства України про службу в органах місцевого самоврядування». Навчання присвячувалося положенням нового Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування України».

У грудні **72** державних службовців апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій навчалися за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Використання відкритих даних публічними службовцями у своїй діяльності». Основна метою – підвищення рівня професійної компетентності публічних службовців щодо

пошуку та аналізу публічної інформації, яку оприлюднюють органи влади у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безплатний доступ до неї, а також її подальше використання для ефективного виконання функціональних обов'язків.

Деякі питання впровадження законодавства у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування висвітлювалися також під час занять за загальними програмами підвищення кваліфікації. Таким чином було задіяно ще **592** особи: **292** державних службовця та **300** посадових осіб місцевого самоврядування.

2. Лідерство, прийняття ефективних рішень, впровадження змін

На початку року **106** державних службовців посад категорії «Б» апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, працівників апаратів виконкомів рад територіальних громад та їх структурних підрозділів, виконавчих апаратів районних рад стали учасниками навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Впровадження змін та прийняття ефективних рішень». Зокрема, розглядалася роль керівництва та лідерства в ефективному впровадженні змін та прийнятті ефективних рішень.

У березні пройшло навчання «Лідерство та командування». Учасники – **59** посадовців, серед яких **55** – державних службовців та **4** представники органів місцевого самоврядування. Вони ознайомились із поняттям лідерства, визначали різницю між лідерством та керівництвом, отримали поради для ефективного публічного виступу. Окремо мовилося про командування, конфлікти в колективі та етичні аспекти лідерства.

Популярним серед посадовців області виявилось навчання за загальною короткостроковою програмою «Основи управлінського лідерства на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування», яке відбувалося в березні 2023 року на платформі Moodle. Слухачами даного курсу стали загалом **153 людини**: державних службовців місцевих державних адміністрацій – **105** чоловік, посадових осіб місцевого самоврядування – **48** чоловік.

Впровадженню змін присвячувалося навчання державних службовців посад категорії «В» апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, працівників апаратів виконкомів рад територіальних громад та їх структурних підрозділів, виконавчих апаратів районних рад за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Сприйняття змін персоналом та опір змінам». Учасники – **116** державних службовців та **29** посадових осіб органів місцевого самоврядування.

У вересні **54** посадовця (**24** державних службовців МДА та **30** посадових осіб місцевого самоврядування) навчалися за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Психологічні основи ефективного управління в органах публічної влади». Розглядалися питання соціально-психологічного забезпечення реалізації змін, стратегії та механізми забезпечення сприйняття змін, вивчали психологічні основи ефективного управління та особливості психології особистості керівника.

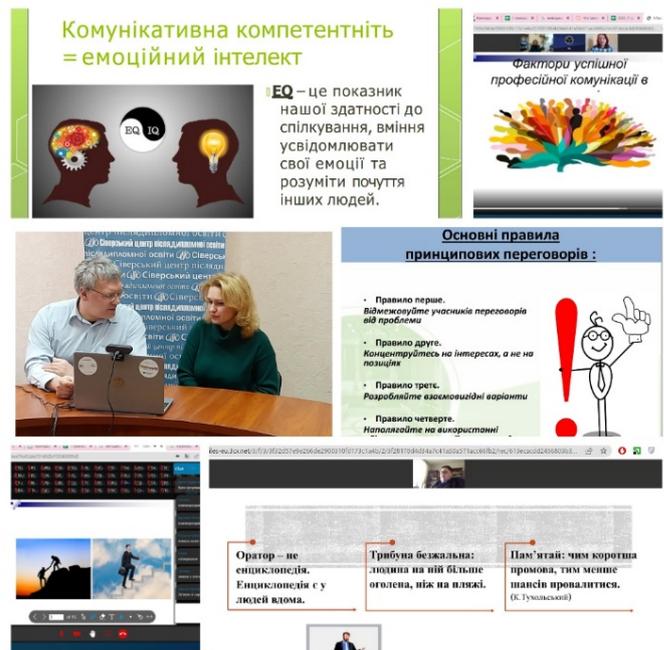
Тематика лідерства та прийняття ефективних рішень була включена до низки професійних програм: ПППК для вперше призначених на посади державної служби категорії «В», ППК для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування, ППК «Староста як місцевий лідер: правовий статус, повноваження, відповідальність», ПППК для вперше призначених на посади державної служби категорії «Б». Протягом року сертифікати про проходження навчання за цими програмами отримали 119 державних службовців та 192 посадові особи органів місцевого самоврядування області.

3. Комунікація та взаємодія, сприйняття змін

В лютому та у травні минулого року дві групи слухачів, що склались з **204** державних службовців місцевих державних адміністрацій та **70** посадових осіб органів місцевого самоврядування області пройшли навчання за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Техніка комунікації та ведення переговорів, мистецтво презентації (ділова риторика, публічний виступ)». Учасники вчилися налагоджувати ефективну комунікацію, впевнено почувати себе під час публічного виступу, проводити успішну презентацію, визначались з факторами успішної комунікації в умовах змін, вивчали мистецтво ведення переговорів.

З темою комунікативної компетентності слухачі також знайомилися під час навчання за професійною програмою «Цифрова грамотність та комунікативна компетентність посадовця». Всього протягом року таких груп було дві, загальна чисельність – **123** людини, серед яких **93** державних службовця та **30** посадових осіб органів місцевого самоврядування. Учасники вивчали способи та методи візуалізації даних, підготовку й проведення презентацій, інфографіку, практичні аспекти запровадження електронного документообігу в роботі органів влади, використання інструментів Google в роботі посадовця тощо.

Значним попитом серед громад користувалося навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Горизонтальна та вертикальна комунікація в місцевому самоврядуванні. Комунікація органу місцевого самоврядування зі ЗМІ», що проходило очно. Протягом 2023 р. таке навчання відбулося на базі Прилуцької, Новобасанської, Новобілоуської, Михайло-Коцюбинської, Кіптівської, Остерської, Бобровицької та Добрянської громад. У цілому його учасниками стали **172** посадові особи органів місцевого

самоврядування області. Слухачі дізнались про комунікацію в органі місцевого самоврядування, про комунікацію зі ЗМІ та застосування соціальних мереж в роботі органів місцевого самоврядування, особливості його комунікації з жителями громади та про роботу з джерелами подання інформації.

4. Дотримання прав людини, гендерна рівність, захист прав дітей, протидія дискримінації та торгівлі людьми

В 2023 році 126 слухачів, серед яких 51 державний службовець та 75 посадових осіб органів місцевого самоврядування, пройшли курс навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Врахування гендерних аспектів під час реалізації проєктів та програм місцевого й регіонального розвитку. Основи гендерно-орієнтованого бюджетування». Розглядалися основні аспекти гендерних відносин. Дискусію викликала тема лідерства та участі українських жінок в економічних та суспільних процесах під час війни. Також наголошувалося на необхідності врахування гендерних аспектів під час здійснення проєктів і програм місцевого розвитку, основні інструменти застосування гендерного підходу.

Тема соціального захисту та захисту прав людини, протидії дискримінації та торгівлі людьми доволі широко висвітлювалася під час виїзних навчань. Так, викладачі Центру в рамках навчань за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Особливості надання соціальних послуг у громаді в умовах воєнного або надзвичайного стану» відвідали Киселівську, Холминську, Талалаївську, Малодівицьку, Плисківську, Деснянську, Парафіївську громади. Завдяки цьому з зазначеним навчальним курсом ознайомився 121 працівник апаратів територіальних громад, їх структурних підрозділів, старости, депутати. Крім того, 24 посадовця Коропоської селищної ради пройшли навчання за курсом програми «Мобілізація зусиль громади щодо протидії та ідентифікації гендерно зумовленого насильства».

«Публічна служба і права людини» навчання за такою програмою для посадовців області проведено в листопаді 2023 р. – спільно з Освітнім домом прав людини в Чернігові. Заняття спрямовувалося на розвиток професійних компетентностей щодо застосування принципів прав людини під час виконання посадових обов'язків. Розглянута тематика прав осіб з інвалідністю, універсального дизайну й доступності. Всього таким навчанням було охоплено 70 державних службовців МДА.

Також у листопаді Центром, разом із Чернігівським обласним центром соціальних служб, проведено навчання за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Соціальна підтримка пільгових категорій

Що таке права людини

Гідність

Свобода

Рівність

Права людини ...

- Визначають межі влади і є орієнтиром у прийнятті рішень
- Поважають автономію кожної особи (*свобода та індивідуальність)
- Означають спроможність кожної людини вимагати їх дотримання і захисту, мати в своєму розпорядженні механізми для цього і солідаритет

КОЖЕН МАЄ ПРАВА

СВОБОДУ

ЛЮДСЬКУ НЕДОТОРКАНИСТІ

ПОВАГУ ДО ЙОГО ГІДНОСТІ

Вільний розвиток особистості СВОБОДУ ВІРОСПОВІДАННЯ

РОЗПОРЯДЖАТИСЯ СВОЄЮ ВЛАСНОЮ ВІСЬОЮ

ЗБЕРІГАТИ, ЗБЕРЕГАТИ, ВИКОРИСТАТИ

НАЛЕЖНІ, БЕЗПЕЧНІ І ЗАДОРОВІ УМОВИ ЖИТТЯ

ОСВІТУ

МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

ЖИТТЯ

ДОРОГУ

ЗДОРОВ'Я

Демократія («винахід №1»)

«Більшість звичай забуває про проблеми меншин, а деякі із цих проблем навіть викликають ворожість більшості. Це означає, що необхідна влада більшості є загрозою для окремих осіб і груп...» (Марек Новиньскі, «Що таке права людини»)

Сучасна демократія – це обмежене правління більшості, де межами є індивідуальна свобода і права людини

громадян та осіб з інвалідністю» для працівників профільних структурних підрозділів апаратів виконкомів рад територіальних громад, районних державних адміністрацій. Участь у взяли **62** посадовця: **21** державний службовець та **41** посадова особа органів місцевого самоврядування.

69 державних службовців МДА, посадових осіб органів місцевого самоврядування області пройшли курс навчання за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Протидія торгівлі людьми і домашньому насильству». Обговорювалися такі питання: вплив війни на проблему домашнього насильства; національне законодавство щодо регулювання даної проблематики; прояви домашнього насильства та труднощі ідентифікації постраждалих від домашнього насильства; взаємодія та перенаправлення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; державна політика у сфері забезпечення прав людини та запобігання торгівлі людьми; соціальні аспекти вирішення проблеми торгівлі людьми; протидія торгівлі людьми на місцевому рівні.

69 керівників та спеціалістів служб у справах дітей виконкомів рад територіальних громад, райдержадміністрацій в 2023 році пройшли курс навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Про взаємодію місцевих органів влади щодо здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у сімейних формах виховання, організація соціального супроводження/супроводу таких сімей». Висвітлювалися теоретичні та практичні аспекти здійснення захисту прав дітей, які влаштовані у сімейні форми виховання, підстави визначені чинним законодавством стосовно проведення контролю за умовами перебування дітей у родинах усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу та ін.

Реалізація тематики дотримання прав людини, гендерної рівності та захисту прав дітей триватиме в 2024 році.

5. Державна політика цифрового розвитку, електронне урядування, кібербезпека

Протягом звітного року в Центрі було організовано навчання двох груп за короткостроковою програмою «Застосування технологій електронного урядування в органах державної влади та місцевого самоврядування». В ньому взяли участь **114** державних службовця та **92** посадові особи органів місцевого самоврядування. Розглядалися такі питання: електронне урядування в інформаційному суспільстві; нормативно-правове забезпечення розвитку

Протидія торгівлі людьми та домашньому насильству

Юридична відповідальність за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі

63% населення знає, що таке психологічне насильство. Поліформаність суттєво зросла у 2021 році як серед чоловіків, так і серед жінок чи знаєте ви, що таке психологічне насильство як його розпізнати?

Национальна дитяча гаряча лінія
0 800 500 225
116 111
@childhotline.ua @снчлпм
@childhotlineukraine
АНОНІМНО. БЕЗКОШТОВНО

24 лютого – 10 липня 2022 рік – 43 352 звернення

**Людина - НЕ ТОВАР!
Стоп! Торговлі людьми!**

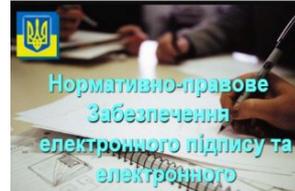
Форми домашнього насильства:

- Економічне насильство
- Психологічне насильство
- Сексуальне насильство
- Фізичне насильство

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

електронного урядування в Україні; електронні сервіси в системі електронного урядування; електронний документообіг, електронний цифровий підпис, електронні послуг; хмарні технології в урядуванні та основи кібербезпеки; електронний офіс, збір, обробка та візуалізація інформації.

В квітні та в липні дві групи державних службовців місцевих державних адміністрацій, посадових осіб органів місцевого самоврядування області пройшли навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Використання сервісів Google у роботі посадовця». Програма навчання була спрямована на формування практичних навичок володіння інструментами Google та використання їх в повсякденній роботі. Слухачі вчилися працювати з поштою, диском та документами Google, створювати Google форми, тести опитування. Для оптимальної організації свого робочого часу корисним стало вивчення особливостей роботи з Calendar Google та проведення відео конференції в Meet. У рамках семінару слухачі приділили увагу також вивченню платформи Youtube та вчилися редагувати відео. У цьому навчанні взяли участь **317** посадовців.

Насиченим та змістовним було навчання державних службовців місцевих державних адміністрацій та посадових осіб органів місцевого самоврядування області за програмою семінару.

У вересні проведено семінар «Кібербезпека та кібергігієна в роботі публічного службовця», який зацікавив **101** слухача: **50** державних службовців та **51** посадової особи органів місцевого самоврядування. Слухачі дізнались про роботу регулятора, місцеві медіа, боротьбу з пропагандою, засоби протидії маніпуляціям інформацією. Зупинилися також на порадах безпечного «споживання» новин, розпізнаванні фейків, ознайомилися з правилами безпеки у соціальних мережах та кебергігієни. Слухачі отримали рекомендації щодо захисту електронної пошти та правил розпізнавання фішингових сайтів. До навчання доєдналися і представники відділу протидії кіберзлочинам у Чернігівській області.

Дві групи посадовців навчалися за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Медіаграмотність та медіакультура публічного службовця. Інформаційний простір Чернігівщини». Всього – **120** державних службовців та **88** посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Слухачі обговорювали особливості інформаційної безпеки за умов війни, дізнавалися про особливості функціонування телерадіопростору Чернігівської області, розібрали питання «Як читати новини і не наражатися на небезпеку?» та отримали інформацію щодо правил комунікації публічного службовця в середовищі пропаганди, ІПСО, хейту та хайпу. Окремо розглядалася робота у мережі «Фейсбук» та питання безпеки.

6. Європейська та євроатлантична інтеграція України в т.ч. удосконалення рівня володіння іноземною мовою

У 2023 р. Центр провів кілька навчань на тему європейської та євроатлантичної інтеграції. Їхнє тематичне наповнення та підхід до проведення зазнали суттєвих змін. Їх зміст значною мірою обумовлений реакцією на події нинішньої російсько-української війни та набуттям Україною статусу кандидата на членство до ЄС.

Так, онлайн-семінар «**Національна безпека України та НАТО**», проходив з 13 по 14 липня – на наступний день після завершення Вільнюського саміту НАТО. Це навчання, яке було організовано спільно Центром інформації та документації НАТО в Україні, об'єднало експертів із Брюсселя, Варшави, Києва, Ужгорода та Чернігова. Участь в ньому взяли **131** посадовець (**86** – державних службовців місцевих державних адміністрацій, **45** – посадових осіб місцевого самоврядування). Разом із експертами в форматі «круглого столу» обговорили рішення Вільнюського саміту, дані соціології про ставлення українців до НАТО, окрему увагу було приділено стратегічним комунікаціям у НАТО. Далі зупинились на питанні Литовсько-польсько-української бригади ім. великого гетьмана Костянтина Острозького ЛитПолУкрбриг, як одного із зразків військового співробітництва України з НАТО. Особливу увагу також було звернуто на проблеми сприйняття стандартів НАТО органами державної влади та місцевого самоврядування України та на Національну безпеку країн НАТО та України.

Семінар «Забезпечення реалізації принципів державного публічного управління та адміністрування (SIGMA-принципів) для країни кандидата до ЄС» відбувся 22–23 лютого і об'єднав **63** посадовця (**27** держслужбовців та **36** представників органів місцевого самоврядування). Йшлося про запровадження принципів належного врядування на практиці, впровадження та застосування європейського законодавства, засад проєктного менеджменту до діяльності органів влади та активного залучення громадян до розробки політик та прийняття рішень, щоб потім вони працювали на їхню ж користь.

Упродовж першого та другого півріччя відбувалось навчання за професійною (сертифікатною) програмою підвищення кваліфікації «**Англійська мова для публічної служби**» (2 групи). У цьому навчанні загалом взяли участь **32** посадовці (**17** державних службовців та **15** представників органів місцевого самоврядування). Навчання поділялось на 2 сесії під час яких учасники отримували різні практичні завдання – з написання офіційних листів (подяки, запрошення...), резюме. Методиками навчання були: вивчаюче та ознайомлювальне читання, аудіювання, вправи на знання граматики, письмо, монологічне мовлення, групова дискусія.

У навчанні за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «**Адаптація законодавства України до права ЄС**» для державних службовців категорії “Б” Головного управління ДПС у Чернігівській області, взяло участь **50** посадовців. Йшлося про політико-правову природу ЄС, джерела права у Європейському Союзі, вплив права ЄС на правові системи держав-членів, порушувалися питання адаптацією законодавства України до права ЄС, впровадженню змін.

В цілому, у 2023 р. навчання з Європейської та євроатлантичної інтеграції України пройшли **276** посадовців.

7. Запобігання корупції та забезпечення доброчесності

На виконання п. 40 Постанови Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106 «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», наказу Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 16.07.2021 року № 421/21 «Про погодження Антикорупційної програми Чернігівської обласної державної адміністрації на 2021–2023 роки» Центр здійснював підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад за загальною короткостроковою програмою «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування». Програма розроблена Центром на основі рекомендацій НАДС України спільно з представниками облдержадміністрації, науковцями Національного університету «Чернігівська політехніка».

Всього за цією програмою проведено п'ять навчань в дистанційній формі онлайн. В них взяли участь **794** посадовця (**505** – державних службовців місцевих державних адміністрацій, **289** – посадових осіб місцевого самоврядування).

Одне навчання за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» проводилося у режимі відкладеного часу (офлайн) на платформі **Moodle**, в ньому взяв участь **171** посадовець. Програма передбачала чотири тематичних модуля «Державне управління та організація протидії корупції»,

«Адміністративно-правові заходи протидії корупції», «Особливості запобігання та протидії корупції», «Психолого-лінгвістичні аспекти ділового спілкування».

На звернення Чернігівської райдержадміністрації, районних рад, територіальних громад області, Центром було проведено **12** очних виїзних навчань за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики. Електронне декларування». Таким чином кваліфікацію підвищили **360** посадовців (**116** – державних службовців, **244** – посадова особа місцевого самоврядування).

Для державних службовців апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації в рамках навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Законодавство у сфері державної служби: існуючі процедури та новели» проводилося дистанційні заняття з методики подання та оприлюднення декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, через систему електронного декларування. Таким чином було охоплено **320** посадовців.

За іншими загальними та спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації заняття з питань запобігання корупції та дотримання заходів фінансового контролю відвідали **43** депутати та **947** посадовців.

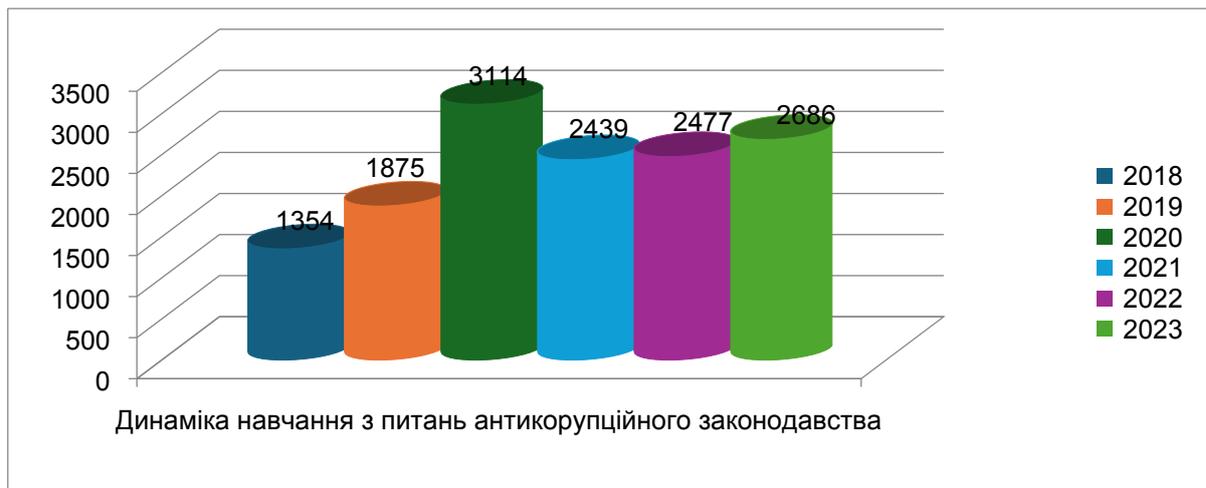

Рисунок 3.1 Динаміка навчань із питань антикорупційного законодавства

Заняття з питань запобігання корупції також проводилися під час навчань за короткостроковими та професійними програмами підвищення кваліфікації пройшли державні службовці окремих територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області у рамках навчань (за договорами): **22** – Управління забезпечення реалізації повноважень у Чернігівській області Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській,

Черкаській та Чернігівській областях; **183** – Головного управління ДПС у Чернігівській області; **60** – Регіонального сервісного центру Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області; **4** – Управління Державної служби якості освіти у Чернігівській області; **6** – Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Чернігівській області. Всього – **275** посадовців.

Отже, в цілому у 2023 р. навчання з антикорупційного законодавства пройшли **2686** посадовців.

8. Проектний менеджмент та стратегічне планування

У 2023 р. Центр продовжив навчання з питань проектного менеджменту, спрямоване на підвищення спроможності представників територіальних громад залучати додаткові ресурси на відбудову та розвиток їхньої інфраструктури, сфери освіти та культури, підтримки підприємництва, місцевих ініціатив та соціально вразливих категорій населення.

Так, чотири рази на рік (щоквартально), Центр проводив дистанційне навчання з теми «Підготовка проектних заявок на окремі конкурси проектів». В ньому взяли участь **307** посадовців (**92** – державних службовців та **215** – посадових осіб місцевого самоврядування). Специфіка цих семінарів – учасники отримували інформацію та вчилися готувати проектні заявки на окремі актуальні конкурси.

В очному семінарі «Управління проектним циклом: від ідеї до звітності (як написати хороший проект)» взяли участь **36** посадовців (**1** – державний службовець та **35** – посадових осіб місцевого самоврядування). В інтерактивній формі учасники навчання опановували складові проектного циклу.

Один раз протягом року реалізовано навчальний курс «Основи партисипативного стратегічного планування». В ньому взяли участь **49** посадовців місцевого самоврядування – предстаники переважної більшості територіальних громад області. Розглядалися такі питання: зміни в нормативно-правоому забезпеченні розробки стратегій розвитку територіальних громад, власне – покроково їх розробка відповідно до нової урядової методики, а також проходження процедури стратегічної екологічної оцінки проекту стратегії та підготовки відповідного звіту. Були надані методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку громад.

В цілому в 2023 р. навчання з проектного менеджменту, в т.ч. зі стратегічного планування пройшли **513** посадовців.

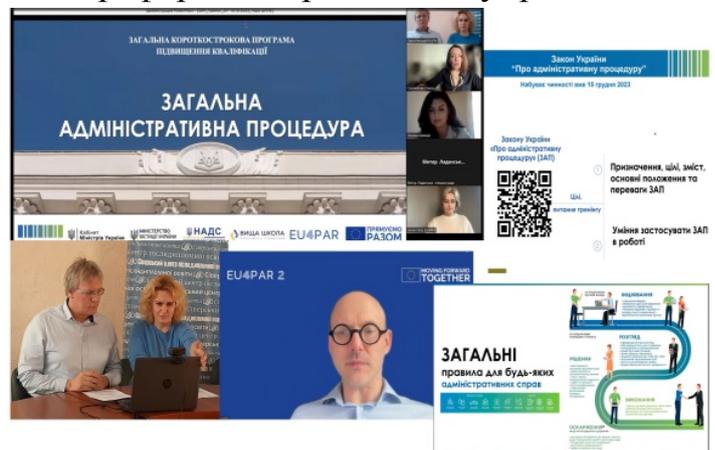
9. Удосконалення рівня володіння державною мовою

у 2023 році **600** державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування області пройшли навчання в Центрі за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Ділове українське мовлення у сфері державного управління». Це дводенне навчання передбачає обговорення мовної ситуації в Україні, новели в мовному законодавстві та мовній політиці. Учасники вивчали правила писемної форми спілкування та застосування норм нового українського правопису. Слухачі дізнавались про правила організації проведення нарад, засідань, переговорів, офіційних зустрічей, прийому громадян та отримали практичні поради підготовки до іспитів на рівень володіння державною мовою.

Також у рамках професійних програм підвищили кваліфікацію **275** державних службовців та **270** посадових осіб органів місцевого самоврядування, опанувавши модуль «Ділове українське мовлення та застосування норм нового українського правопису».

10. Нові засади здійснення адміністративної процедури

15 грудня 2023 р. набрав чинності Закон України «Про адміністративну процедуру», відтак у Центрі на початку листопада було проведено навчання за загальною короткостроковою програмою «Загальна адміністративна процедура». Це стало можливим завдяки співпраці Центру з проектом ЄС «Продовження підтримки комплексної реформи державного управління в Україні» EU 4 PAR. В ньому взяли участь **69** посадовців (**6** – державних службовців, **63** – посадові особи місцевого самоврядування). Порушувалися питання, що стосувались основ та принципів загальної адміністративної процедури, учасники навчання відпрацювали вміння застосовувати ЗАП в роботі.

Також під час навчання за програмою «Організація роботи ЦНАП» розглядалися питання, що стосувались: Закону України «Про адміністративну процедуру»: цілі, призначення, термінологія, сфера дії; принципів адміністративної процедури; розв'язання тестів і кейсів. В ньому провчилися **70** посадовців (**1** – державний службовець та **69** – посадових осіб місцевого самоврядування).

В цілому в 2023 р. навчання з питань впровадження законодавства з загальної адміністративної процедури пройшли **138** посадовців.

11. Управління комунальним майном, публічними фінансами та публічні закупівлі

Упродовж 2023 р. зазначена тематика висвітлювалися під час відповідних навчань за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Абсолютна більшість навчань, пов'язаних з управлінням комунальним та земельними ресурсами, проведені у формі виїзних тренінгів безпосередньо в громадах області.

Зокрема за темою «Актуальні питання земельних правовідносин в умовах воєнного стану» та «Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» були проведені виїзні тренінги у Мені, Крутах, Дмитрівці, Городні, Любечі, Срібному, Седневі, Макіївці, Ічні, Лосинівці, Корюківці. В них взяли участь **231** посадова особа місцевого самоврядування. На цих тренінгах порушувалися такі питання: реалізації права власності громадян на землю за умов воєнного стану, звільнення від оподаткування суб'єктів господарювання на земельних ділянках, вражених бойовими діями та ін. Основний кейс цих навчань – недопущення порушень та особлива увага до заявок, в яких йдеться про зміну цільового призначення, за необхідності – громадське обговорення таких питань.

Ще два виїзні навчання Центр провів в рамках меморандуму співпраці з Чернігівським РВ АМУ й стосувались вони надання житлово-комунальних послуг у громадах та земельного законодавства (проводилися у Ніжині та Мені). У них взяли участь **30** посадових осіб місцевого самоврядування зазначених та низки сусідніх громад. Йшлося про надання житлово-комунальних послуг та їх оплату за умов воєнного стану; централізоване теплопостачання та гарячого водопостачання, ризику проходження опалювального сезону, законодавчі ініціативи в сфері надання житлово-комунальних послуг, а також практику застосування земельного законодавства за умов воєнного стану.

Навчання за програмою «Новелам земельного законодавства України. Питання ефективного управління та розпорядження об'єктами комунальної власності» проведено для двох груп посадовців. Вони охопили **162** учасника (**31** – державний службовець та **131** – посадова особа місцевого самоврядування).

Також Центр провів навчання з теми «Практичні аспекти організації та ведення бухгалтерського обліку в органах місцевого самоврядування» та «Практичні аспекти організації та ведення бухгалтерського обліку у бюджетних установах». В них взяли участь **146** посадовців (**51** – державний службовець та **95** – посадових осіб місцевого самоврядування). Розглядалися такі теми перевірки у Держпраці, порядок нарахування і сплати ЄСВ, фінансовий контроль та аудит у Держустановах, особливості формування проектів місцевих бюджетів та бюджетних запитів на 2024 рік, дотримання роботодавцями норм чинного законодавства щодо виконання ст.19 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», фінансово-економічні проблеми децентралізації, ефективність використання місцевих бюджетів.

Три групи посадовців підвищили кваліфікацію за програмою «Правові та практичні аспекти публічних закупівель в Україні», в них взяли участь **272** посадовця (**105** – державних службовців та **167** – посадових осіб місцевого самоврядування). Йшлося про основні положення Закону України «Про

публічні закупівлі» та його застосування за умов воєнного стану; вартісні межі закупівель та можливі інструменти; кримінальну відповідальність за порушення законодавства про публічні закупівлі; новий професійний стандарт «Фахівець з публічних закупівель»; зміни до Закону України «Про публічні закупівлі», що набули чинності 14.07.2022.

В цілому в 2023 р. навчання з «Управління комунальним майном, публічними фінансами та публічні закупівлі» пройшли **841** посадовець.

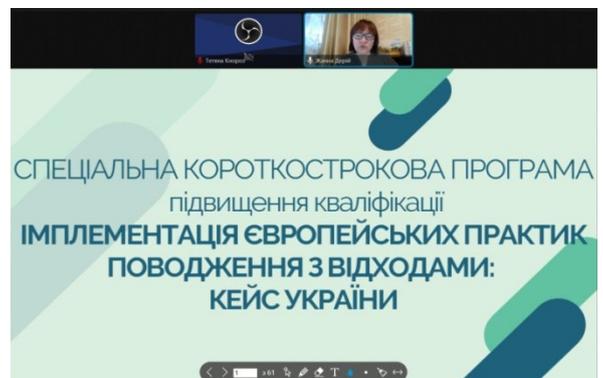
12. Охорона навколишнього природного середовища, зміна клімату

У 2023 р. Центр продовжив навчання з питань охорони навколишнього природного середовища, спрямоване на підвищення рівня знань про розвиток навичок раціонального використання та охорони природних ресурсів, збалансованого природокористування та екологічного управління та формування екологічної свідомості, відповідальності та культури. Зокрема, було проведено 9 виїзних навчань з питань енергозбереження, охорони навколишнього природного середовища, зміни клімату.

Питання енергозбереження та можливостей використання місцевих відновлювальних джерел енергії в умовах воєнного стану було розкрито у 3 навчаннях, які були проведені у Сосниці, Варві та Сновську (підвищили кваліфікацію **63** посадові особи місцевого самоврядування). Увага зверталася на зміни в законодавстві та державних будівельних нормах, обговорювався практичний досвід розробки та впровадження відповідних проєктів із скороченням витрат паливно-енергетичних ресурсів, термомодернізації будівель, встановлення котелень на альтернативному паливі, сонячних електростанцій.

Інші 6 навчань були проведені у Батурині, Новгород-Сіверську, Олишівці, Борзні, Талалаївці та Киїнці та охоплювали тему «Охорона навколишнього середовища в громаді: правові та практичні аспекти». В них взяли участь **102** посадовця місцевого самоврядування. Їх увага концентрувалася на реформі управління відходами – відповідний закон набув чинності 09.07.2023. Фактично, йдеться про відповідність до відповідних директив ЄС.

Також Центр проводив дистанційне навчання з зазначеної тематики. Так навчання за програмою «Імплементация європейських практик поводження з відходами: кейс України» охопило **53** посадовця (**20** – державних службовців та **33** – посадові особи місцевого самоврядування).

Два навчання – з теми «Енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання». Їх учасниками стали **95** посадовців (**32** – державних службовців та **63** – посадових осіб місцевого самоврядування). Під час цих навчань учасники обговорили такі теми: відновлювальні джерела енергії; можливості використання за умов воєнного стану; законодавство з

енергозбереження; впровадження енергоменеджменту у громадах; приклади впроваджених енергозберігаючих проєктів.

Навчання «Політика захисту навколишнього середовища в територіальних громадах та районі» привернуло увагу **62** посадовців (**8** – державних службовців та **54** – посадових осіб місцевого самоврядування). Розглядалися такі теми: збереження об'єктів природно-заповідного фонду на території громад, природно-ресурсний потенціал територіальної громади: механізми функціонування та розвитку в спектрі формування екологічної свідомості. Також звернуто увагу на практику підготовки документів для проведення стратегічної екологічної оцінки (тобто – її брак).

В цілому в 2023 р. навчання з «Охорони навколишнього природного середовища, зміна клімату» пройшли **375** посадовців.

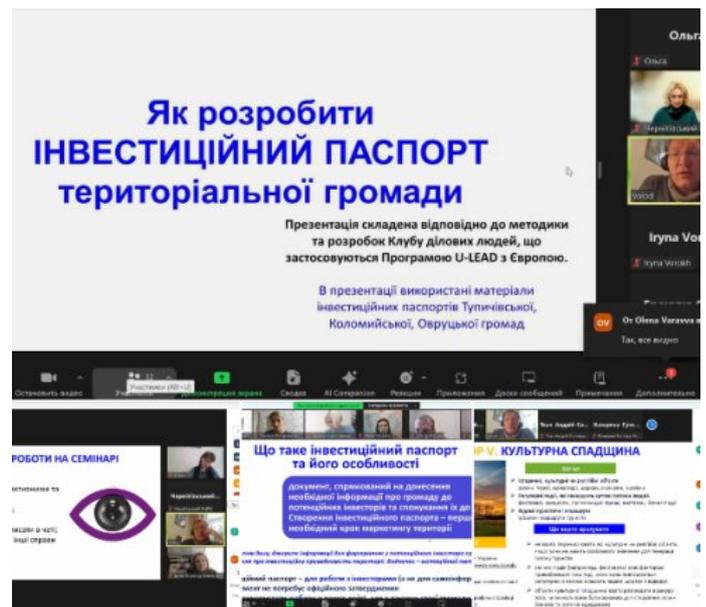
13. Розвиток територій та залучення інвестицій

Центр провів низку навчань із питань розвитку територій та залучення інвестицій. Зокрема, дві групи за короткостроковою програмою з теми «Як розробити інвестиційний паспорт територіальної громади» (**121**

учасник, всі – від територіальних громад області). В основі навчального курсу – методики та розробка Клубу ділових людей, що застосовуються Програмою U-LEAD з Європою. Йшлося про вимоги до формування інвестиційного паспорта, його складові, особливості добору інформачії, засоби промоції підготовлених інвестиційних пропозицій. У навчанні використовувалися приклади з наявних інвестиційних паспортів Коломийської, Овруцької та Тупичівської громад (Івано-Франківської, Житомирської та Чернігівської області відповідно).

Також, було проведено два навчання за програмою «Міжмуніципальне співробітництво як механізм спільного вирішення питань місцевого значення». В ньому взяли участь **112** посадовців (**46** – державних службовців та **66** – посадових осіб місцевого самоврядування). порушувалися такі питання: поняття міжмуніципального співробітництва, види форми співробітництва, основних етапів організації співробітництва, підготовки проєкту договору про співробітництво та примірні форми договорів про співробітництво територіальних громад.

Також Центром за підтримки фонду Ганнса Зайделя (Баварія, Німеччина) проведено очне навчання з теми: «Плани відновлення територіальних громад деокупованих територій за умов високих ризиків». У ньому взяли участь **44** посадовця (**1** – державний службовець та **43** – посадові особи місцевого самоврядування). Йшлося про питання правового регулювання планування

відновлення та місцевого розвитку, його методик, визначення ключових проблем, визначення типів територій та ін.

З питаннями брендингу як складової маркетингу територій, формування локальної ідентичності були ознайомлені **73** посадовця місцевого самоврядування. На цих заняттях зверталась увага на питання бренду та брендингу як інструменту місцевого розвитку, бренду як маркеру дестинації. Також порушувалися питання формування локальної ідентичності, її місця та ролі у розвитку територіальних громад.

Два навчання Центр присвятив міжнародному співробітництву територіальних громад. У них взяли участь **118** посадовців (**5** – державних службовців та **113** – посадових осіб місцевого самоврядування). Йшлося про питання публічної дипломатії, надано рекомендації для пошуку партнерів – територіальних громад в інших країнах, налагодження та розвитку співпраці.

Вперше окреме навчання проведено з теми «Інструменти промоції громади (Вікіпедія та ін.)». У цьому інноваційному заході взяли участь **49** посадових осіб місцевого самоврядування. Питання що порушувалися: що таке Вікісховище, основні правила Вікіпедії та Вікісховища, можливості промоції громад через Вікіпедію.

Питання розвитку території також порушувалося під час навчання «Державно-приватне партнерство (ДПП): міжнародний досвід та українські реалії», в якому взяли участь **84** посадові особи місцевого самоврядування. Слухачі отримали інформацію про механізми, законодавство, життєвий цикл, кращі практики та переваги ДПП.

В цілому 2023 р. навчання з розвитку територій та залучення інвестицій пройшли **601** посадовців.

14. Організація роботи ради, робота з депутатами

Упродовж 2023 р. **30** секретарів сільських, селищних, міських рад пройшли навчання за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Організація роботи ради територіальної громади». Навчання охоплювало такі питання: місце та роль секретарів в системі місцевого самоврядування; правові засади державної реєстрації актів цивільного стану (система органів державної реєстрації актів цивільного стану; порядок проведення державної реєстрації актів цивільного стану); регулювання земельних відносин, організації роботи із зверненнями громадян; забезпечення доступу до публічної інформації; наповнення офіційних сайтів громад та робота в соціальних мережах; порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування; застосування інструментів маркетингу території, брендингу території та ін.

Для депутатів місцевих рад та працівників їх виконавчих апаратів в звітному періоді було організовано навчання за програмою «Депутат місцевої ради: статус, повноваження, організація роботи». Його пройшли **43** посадовця (очікувалося більше).

старостинських округів. Під час навчання слухачі обговорювали актуальні питання надання соціальної підтримки населенню та дізнавалися деякі нюанси максимально продуктивної організації робочого часу.

Програмою навчання передбачала також висвітлення інших важливих тем: організації, обліку та бронювання військовозаповнених у територіальних громадах; вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування; визначення корупційних ризиків у діяльності публічних службовців та засади запобігання корупційним правопорушенням.

Робота зі старостами залишатиметься в центрі уваги надалі, проте тематика навчань з більшою спеціалізацією.

16. З інших питань

З урахуванням рекомендацій НАДС та на виконання нормативно-правових актів Президента України та Кабінету Міністрів України державні службовці органів виконавчої влади й посадові особи органів місцевого самоврядування в рамках навчань за професійними (сертифікатними) та за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації вивчали такі питання:

№	Нормативно-правовий акт	Назва нормативно-правового акта
1.	Розпорядження КМУ від 02.03.2010 № 359	«Про затвердження плану заходів щодо детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення»
2.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.01.2023 № 79	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції комунікації у сфері гендерної рівності
3.	Постанова КМУ від 25.10.2017 № 1106	Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
4.	Розпорядження КМУ від 06.12.2017 № 878	«Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»
5.	Доручення Прем'єр-міністра України від 09.01.2019 № 49960/1/1-18	Щодо завдань та напрямів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади
6.	Постанова КМУ від 04.03.2023 № 220	Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки
7.	Лист Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 03.04.2020 № 1936.2/20/283	Щодо урахування рекомендацій, напрацьованих за результатами проведення національного круглого столу «Презентація результатів моніторингу виконання рекомендацій групи експертів з протидії торгівлі людьми Ради Європи (ГРЕТА)», що відбувся 23 грудня 2019 року за ініціативи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та громадської організації «Ла Страда – Україна»

8.	Доручення прем'єр-міністра України від 04.05.2020 № 7080/0/11-20	про вжиття заходів на виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо схвалення рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
9.	Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України за 2019 рік	Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина України за 2019 рік
10.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 № 497	Деякі питання реалізації у 2021–2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки
11.	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179	Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року
12.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 № 756	Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки
13.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831	Деякі питання реформування державного управління України
14.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 883	Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року
15.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1171	Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя
16.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805	Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022 – 2025 роки та плану заходів з її реалізації
17.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 41	Про затвердження плану заходів щодо реалізації Стратегії комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року
18.	Розпорядження КМУ від 01.06.2020 № 703	Про затвердження плану заходів з реалізації II етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки
19.	Розпорядження КМУ від 01.07.2020 № 853	Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року
20.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 361	Про затвердження плану невідкладних заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства
21.	Розпорядження КМУ від 14 березня 2023 р. № 221-р	Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік
22.	Розпорядження КМУ від 07.06.2017 № 383	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі

23.	Розпорядження КМУ від 28.10.2020 № 1544	Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року
24.	Розпорядження КМУ від 25.04.2023 № 372-р	Про затвердження плану заходів на 2023–2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року
25.	Розпорядження КМУ від 02.06.2023 № 496-р	Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року
26.	Розпорядження КМУ від 07.04.2021 № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року
27.	Розпорядження КМУ від 09.12.2022 № 1155-р	Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року
28.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 752	Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки
29.	Розпорядження КМУ від 24.02.2016 № 175-р	Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту»)
30.	Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.12.2021	Про План реалізації стратегії кібербезпеки України
31.	Розпорядження КМУ від 30.03.2023 № 272-р	Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року
32.	Розпорядження КМУ від 14.02.2023 № 160	Про затвердження плану заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки

Зведена інформація щодо кількісних показників цього навчання відображена в таблиці в *додатку 1 до звіту*.

Зміст інших навчань спрямовувався, головним чином, на розвиток людського потенціалу та його активізацію, залучення мешканців територіальних громад до її справ.

Якщо розділити за тематикою ці навчання, то їх можна згрупувати в такі блоки питань. **Перший блок** стосувався удосконалення професійних знань, умінь та навичок учасників професійного навчання в сфері лідерства, взаємодії та командування, що забезпечує відповідний рівень кваліфікації для професійної діяльності публічних службовців.

Значно популярністю серед державних службовців місцевих державних адміністрацій, посадових осіб органів місцевого самоврядування області користувалися теми за ЗКППК:

- «Соціально-психологічні аспекти діяльності посадовця» (2 групи, взяли участь **318** посадовців);

- «Техніка комунікації та ведення переговорів, мистецтво презентації (ділова риторика, публічний виступ)» (2 групи, взяли участь **284** посадовця);
- «Лідерство та командоутворення» (2 групи, взяли участь **147** посадовців);
- «Сучасний діловий протокол та етикет» (1 група, взяли участь **209** посадовців);
- «Етика та доброчесність в роботі публічного службовця» (1 група, взяли участь **97** посадовців).

Наступний **другий блок навчань** стосувався цивільних, трудових та інших правовідносин на публічній службі.

Метою цих навчань стало поширення цінностей прав людини, обговорення викликів у сфері прав людини на публічній службі та шляхів вирішення для їх подолання та інше. Ці та інші питання працівники місцевих державних адміністрацій, апаратів виконкомів рад територіальних громад, старости старостинських округів з'ясовували під час навчання за такими програмами:

- «Адміністративні правопорушення, пов'язані з конфліктом інтересів: законодавство та судова практика» (два семінари), взяли участь **270** посадовців;
- «Публічна служба і права людини» (два семінари), взяли участь **280** посадовців;
- «Основи нормопроекування та регуляторної діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, аналіз державної політики та підготовка аналітичних документів» (один семінар), взяли участь **75** посадовців;
- «Законодавчі ініціативи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» (один семінар), взяли участь **155** посадовців.

Третій блок навчань стосувався надання консультаційних, інформаційних та адміністративних послуг громадянам органами влади.

Основною метою проведених навчань було сприяння отриманню знань та формуванню навичок організації надання різнопланових публічних послуг посадовими особами органів місцевого самоврядування та державними службовцями. Так, упродовж року було організовано та проведено для посадовців навчання за такими програмами:

- Надання якісних адміністративних послуг за умов кризового реагування та відновлення (три семінари), взяли участь **220** посадовців;
- Енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання (два семінари), взяли участь **95** посадовців;
- Брендинг як складова маркетингу територій, формування локальної ідентичності (два семінари), взяли участь **73** посадовців;
- Соціальна підтримка пільгових категорій громадян та осіб з інвалідністю (один семінар), взяли участь **62** посадовця;
- Оцифровка руйнувань та механізм компенсації (один семінар, взяли участь **81** посадовець).

IV. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

В 2023 р. викладацький склад Центру в цифрах виглядав таким чином: до роботи в закладі систематично (більше одного разу) залучалися **148** викладачів т.ч.: 5 докторів (3%), 27 кандидатів наук (18%), 78 – працівників органів виконавчої влади і місцевого самоврядування (53 %), 70 або 47% – викладачі ВНЗ, співробітники підприємств, громадські активісти. Графічно якісний склад викладачів протягом звітного року виглядає таким чином:

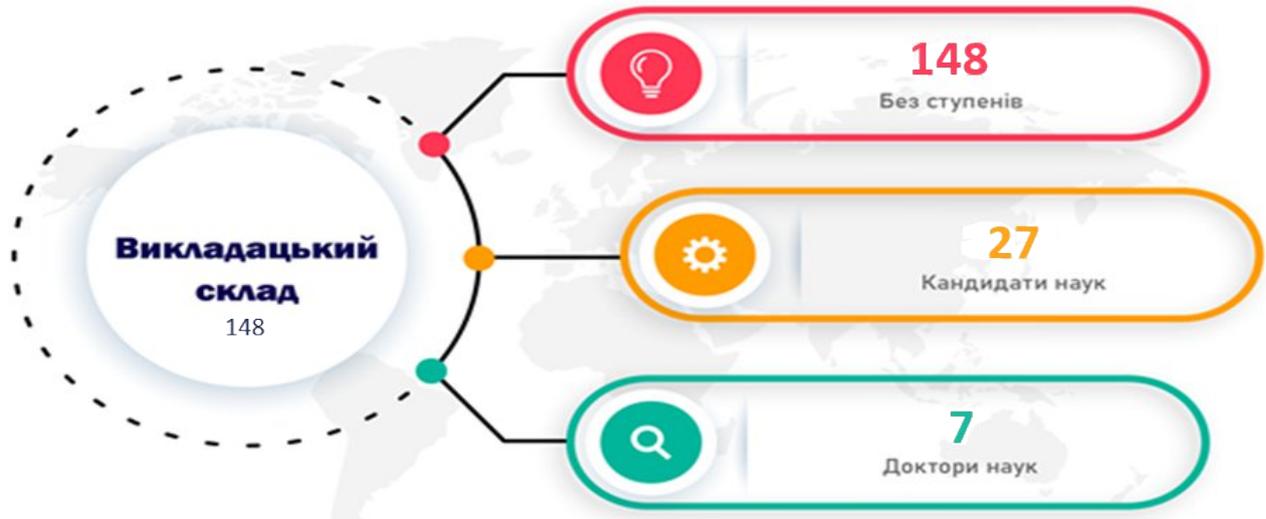

Рисунок 4.1 Викладацький склад у 2023 р.

Традиційно зі слухачами зустрічались керівники органів державної влади та місцевого самоврядування: заступники голови облдержадміністрації та обласної ради, керівники апаратів, керівники відділів апарату облдержадміністрації (юридичного, проходження державної служби, загального, контролю, роботи зі зверненнями громадян, інформаційно-комп'ютерного забезпечення, організаційного), виконавчого апарату обласної ради, відокремлених структурних підрозділів облдержадміністрації, управління з питань комунального майна обласної ради, територіальних підрозділів центральних органів влади. Серед представників територіальних громад в Центрі викладали: секретар Менської міської ради Юрій Стальниченко, начальник відділу інвестиційної діяльності виконавчого комітету Ніжинської міської ради Юлія Кузьменко.

В 2023 р. Центр значно збільшилась кількість викладачів з інших регіонів України. Викладачі працювали з учасниками навчання як очно, так і дистанційно.

В рамках співпраці Центру з Чернігівським регіональним відділенням Асоціації міст України для проведення очних навчань в територіальних громадах області залучались експерти національні АМУ: програму «Особливості надання житлово-комунальних послуг у громадах» (20.01.2023, Ніжинська міська рада) висвітлив експерт із питань житлово-комунального господарства Олег Гарник; програму «Надання соціальних послуг у громаді в умовах воєнного стану» (22.03.2023, Козелецька селищна рада) викладав експерт із питань соціального захисту Назар Миколук; навчання «Управління земельними ресурсами у громаді в умовах воєнного стану» (13.04.2023,

Корюківська міська рада) висвітлювала експертка з питань земельних ресурсів та комунальної власності Асоціації міст України Тетяна Медвецька; програму «Економічний розвиток громади в умовах воєнного стану» (30.05.2023, Менська міська рада) викладали експертка з питань відновлення муніципальної інфраструктури Тетяна Мельник та експертка з питань місцевого економічного розвитку Наталія Рябцева.

Завдяки проекту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни», підтриманому Фондом Ганнса Зайделя, в очному форматі із слухачами Центру працювали: з питань формування стратегії розвитку освітньої галузі територіальних громад – керівник компоненту підтримки освіти на місцевому та регіональному рівні Шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні», доцент Житомирського державного університету ім. Івана Франка Олег Фасоля та керівник компоненту підтримки Асоціації територіальних громад України Шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні Айдер Сейтосманов; з питань планів відновлення територіальних громад деокупованих територій за умов високих ризиків – директор із питань науки та розвитку Інституту громадянського суспільства Анатолій Ткачук та виконавчий директор ВСГО «Асоціації агенцій регіонального розвитку України» Юрій Третяк; з питань комунікації в громаді в умовах війни – експерт з питань комунікації, шеф-редактор «Суспільне. Житомир» Дмитро Клименко та експертка з питань комунікації, редакторка сайту «Чернігівський монітор» Оксана Стельмах; з питань управління проєктним циклом – експерт ГО «Європейський діалог» Олександр Софій.

Дистанційно в центрі викладали:

- ✓ авторський курс «Забезпечення реалізації принципів публічного управління та адміністрування (SIGMA-принципів) для країни кандидата до ЄС» старший викладач Києво-Могилянської школи врядування ім. Андрія Мелешевича НаУКМА, кандидат наук з державного управління Володимир Купрій;
- ✓ питання етики та етикету – професор кафедри публічної політики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доктор наук з державного управління Тетяна Василевська;
- ✓ тематику інформаційної безпеки експерт з питань комунікації, шеф-редактор «Суспільне Житомир» Дмитро Клименко, доцент кафедри захисту інформації Вінницького національного технічного університету, кандидат технічних наук Олеся Войтович; голова ради Подільського центру соціальних технологій Оксана Яцюк;
- ✓ питання висвітлення Закону України «Про адміністративну процедуру» доцентка кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка юридичних наук Ірина Бойко, доцентка кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого кандидатка юридичних наук Ольга Соловійова, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права

Західноукраїнського національного університету, кандидатка юридичних наук Оксана Шевчук;

✓ програму «Оцифровка руйнувань та механізм компенсації» реалізували ІТ-фахівчиня, журналістка, фахівчиня з інформаційної безпеки та правозахисниця, голова Правління Інформаційного центру «Майдан Моніторинг» Наталія Зубар та історик, аналітик, журналіст та вікіпедист, секретар Правління Інформаційного центру «Майдан Моніторинг» Сергій Петров;

✓ тематику сприйняття змін та управління змінами – директор Регіонального центру підвищення кваліфікації Київської області, доктор наук з державного управління Сергій Лукін;

✓ питання євроатлантичної інтеграції – директорка Центру інформації та документації НАТО в Україні Вінета Кляйне, науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, професор кафедри політології Національного університету «Києво-Могилянська академія» Олексій Гарань, головний консультант відділу воєнної політики центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних досліджень, кандидат наук із державного управління Валерій Пристайко, директор інституту світової політики, кандидат політичних наук Євген Магда, завідувач філії «Військово-історичний музей» Чернігівського історичного музею ім. В.В.Тарновського Михайло Жирохов, голова Громадської ліги Україна – НАТО, кандидат політичних наук Сергій Джердж, професор Ужгородського національного університету, заступник голови Координаційної ради Громадської ліги «Україна-НАТО», доктор історичних наук Ігор Тодоров, директор програми «Школа міністрів у Київській школі державного управління ім. С. Нижного», колишній міністр праці Польщі, секретар польської делегації в Парламентській асамблеї НАТО в 1995–1998 рр. Пьотр Кульпа;

✓ тематика публічної інформації та порядку оприлюднення відкритих даних висвітлювали експерт із відкритих даних, аналітик Денис Губашов та державний експерт експертної групи розвитку відкритих даних директорату розвитку електронного урядування Міністерства цифрової трансформації України Михайло Корнеєв;

✓ питання порядку розробки Плану відновлення та розвитку регіонів –начальник відділу регіональної політики Департаменту стратегічного планування та регіональної політики Міністерства розвитку громад, території та інфраструктури України Алла Кінщак;

✓ тема кібербезпеки– доцент кафедри інформаційної безпеки Вінницького Національного технічного університету, кандидат технічних наук Леонід Куперштейн;

✓ питання підготовки проєктів на окремі конкурси – керівник НКП Горизонт 2020 за напрямком «Малі та середні підприємства» Центрального українського національного технічного університету, кандидат економічних наук Тетяна Котенко;

✓ теми, що стосуються роботи старости, міжмуніципального співробітництва та органів самоорганізації населення – експерт з питань діяльності старост та співробітництва територіальних громад, директор адміністрації веб-сайту «Староста Профі» Олександр Врублевський;

✓ авторський курс «Інструменти промоції громади (Вікіпедія та ін)» – адміністратор української Вікіпедії, координатор програм ГО «Вікімедіа Україна» Антон Процюк та дописувач української Вікіпедії з 2009 р., член ГО «Вікімедіа Україна», ініціатор конкурсу для публічних бібліотек Харківської області «ВікіХарківщина» Сергій Петров;

✓ питання реалізації Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» – заступник Голови Українського інституту національної пам'яті, кандидат історичних наук Володимир Тиліщак, начальниця Управління забезпечення реалізації політики національної пам'яті в регіонах Українського інституту національної пам'яті, кандидатка філософських наук Олена Охрімчук, начальниця Північно-східного регіонального відділу Управління забезпечення реалізації політики національної пам'яті в регіонах Українського інституту національної пам'яті, кандидатка історичних наук Марія Тахтаулова;

✓ тематику державно-приватного партнерства – начальник відділу супроводження проєктів ДПП Державної організації «Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства» Юлія Суховерха.

Рисунок 4.2 Співвідношення викладачів із Чернігівської області та інших регіонів

Тенденція 2023 р. – збільшення кількості викладачів та експертів із інших регіонів України, значне розширення їх географії. Залучалося 23 таких викладача або ж 15% від загальної чисельності. Причому вони викладали не лише дистанційно, але й очно. Впливає на залучення викладачів із інших регіонів України й щорічна конференція «Розумовські зустрічі» (більш детально у відповідному розділі Звіту). В свою чергу це додає навчанню якості, підвищує його практикоорієнтованість, можливості обміну кращим досвідом, залучення кращих практик.

V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В 2023 р. Центр розробив, затвердив та погодив (відповідно до встановлених процедур) 47 програм підвищення кваліфікації: 5 професійних (3 – загальні та 2 спеціальні), 42 короткострокових (20 загальних та 22 спеціальних).

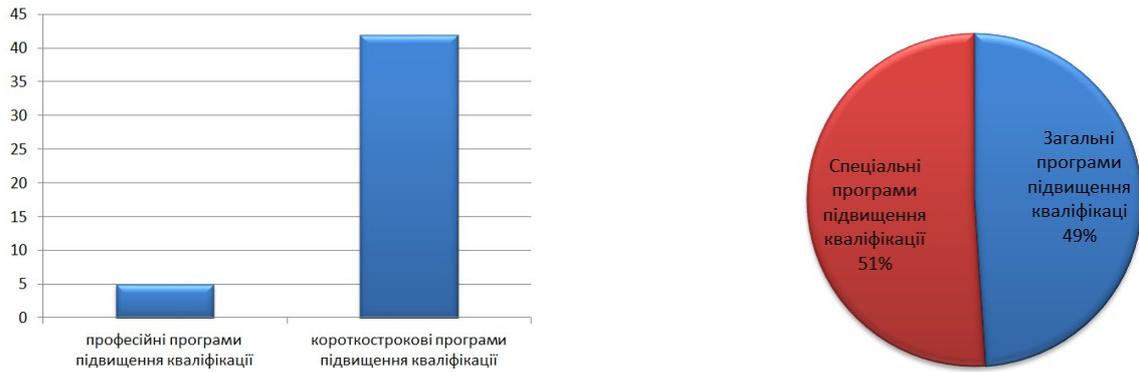

Рисунок 5.1 Співвідношення навчальних програм що розроблені за видами

Загальні програми підвищення кваліфікації пройшли процедуру погодження в НАДС. Три професійні (сертифікатні) програми призначаються для: для вперше призначених на посади державної служби категорії «Б»; для вперше призначених на посади державної служби категорії «В»; для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування. Двадцять короткострокових програм охоплюють питання: візуалізації даних (презентації), комп'ютерної графіки та інфографіка; адміністративних правопорушень, пов'язаних з конфліктом інтересів; впровадження змін та прийняття ефективних рішень; етики та доброчесності на публічній службі; впровадження принципів державного управління (SIGMA-принципів) Україною як країною-кандидатом на вступ до Європейського Союзу; законодавчих ініціатив щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; запобігання корупції та впровадження стандартів доброчесності на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування; застосування технологій електронного врядування в органах державної влади та місцевого самоврядування; комунікативної компетентності посадовця; лідерства та командування; медіаграмотності та медіакультури публічного службовця за умов інформаційної війни; механізмів реагування на проблему домашнього насильства та торгівлі людьми на місцевому рівні; організації роботи місцевої державної адміністрації; основ парсипативного стратегічного планування; організації діяльності посадовця; особливостей організації адміністративної процедури та забезпечення комунікаційної ефективності; стратегічних комунікацій в публічному управлінні; сучасного ділового протоколу та етикету; управління персоналом: інструментарій, напрями та інноваційні практики; фінансового контролю та електронного декларування.

Спеціальні програми підвищення кваліфікації також пройшли відповідну процедуру погодження (вони погоджувались замовниками навчання шляхом прийняття розпорядчого документу). Чотирнадцять спеціальних програм були погоджені розпорядженням начальника Чернігівської обласної військової адміністрації. Вони стосувались: брендингу територій, формування локальної ідентичності; роботи місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій щодо організації та ведення військового обліку; комунікації органу місцевого самоврядування зі ЗМІ; енергетичної безпеки; енергозбереження та можливостей використання

місцевих відновлювальних джерел енергії в умовах воєнного стану; імплементації європейських практик поводження з відходами; застосування інструментів промоції громади; земельного законодавства та ефективного управління та розпорядження об'єктами комунальної власності; органів; самоорганізації населення як інструменту демократії та вирішення питань місцевого значення; організаційних та правових аспектів діяльності центрів надання адміністративних послуг; організації цивільного захисту в територіальній громаді та надання громадянам якісних безпекових послуг; практичних аспектів реалізації Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії»; регламентації роботи та ведення діловодства в раді та її виконавчому комітеті; робота з організації та ведення військового обліку, мобілізаційної роботи. Ще вісім програм були погоджені замовниками навчання, а це були: Північно-Східне міжрегіональне управління Міністерства юстиції; Головне управління Національної поліції в Чернігівській області; Північний офіс Держаудитслужби в Чернігівській області; Державна міграційна служба України в Чернігівській області; Регіональний сервісний центр Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області; Головне управління Державної податкової служби у Чернігівській області; Головне управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області.

Враховуюче те, що значний відсоток навчання проходив в дистанційній формі, методичне забезпечення здійснювалося переважно в електронній формі. Фактично всі методичні збірники готувались та надавались учасникам навчання у вигляді електронних ресурсів. Протягом року підготовлено 17 електронних збірників. Вони охоплюють такі питання: протидія торгівлі людьми і домашньому насильству; взаємодія місцевих органів влади щодо здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у сімейних формах виховання, організації соціального супроводу таких сімей; горизонтальна та вертикальна комунікація в місцевому самоврядуванні; органи самоорганізації населення як інструмент демократії та вирішення питань місцевого значення; загальна адміністративна процедура; регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану; інструменти промоції громади (Вікіпедія та ін.); охорона навколишнього середовища в громаді: правові та практичні аспекти; енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання; інформаційна безпека, персональна безпека онлайн; основні аспекти організації діяльності публічного посадовця; кібербезпека та кібергігієна в роботі публічного службовця; психологічні основи ефективного управління в органах публічної влади; повноваження та завдання старост, взаємодія з громадськістю; фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики, електронне декларування; імплементація європейських практик поводження з відходами; застосування технологій електронного врядування в органах державної влади та місцевого самоврядування. В кожному електронному збірнику – презентації викладачів із заявлених тем, нормативно-правові документи з відповідного напрямку, практичні поради та рекомендації викладачів, зразки документів.

У 2023 р. Центр продовжив практику оприлюднення на каналі YouTube відеозаписів навчань. На основі матеріалів окремих програм заклад підготував та оприлюднив **32** навчальних сюжети у формі та відео-лекцій. Вони стосувались тематики: формування стратегії розвитку освіти в громадах та підвищення інституційної спроможності освітнього менеджменту громад Чернігівщини; планування відновлення деокупованих територій та перспектив розвитку Чернігівщини як області-фронтиру; комунікації громад в умовах війни зі ЗМІ та своїми жителями; проєктного менеджменту; національної безпеки України та НАТО; розробки планів відновлення і розвитку регіонів та територіальних громад; енергетичної безпеки; розроблення містобудівної документації; практичних аспектів реалізації Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», тощо. Ще 29 відео-сюжетів – це відеозаписи виступів спікерів на конференції XII «Розумовські зустрічі».

Рисунок 5.2 Посилання на YouTube канал, на якому розміщуються відео матеріали Центру

Найбільшим здобутком став документальний фільм «Сосниця: нові медичні кабінети», підготовлений в рамках проєкту Сіверського інституту регіональних досліджень за підтримки Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу. Це свого роду візитівка громади, історія якої тісно пов'язана з іменем Олександра Довженка, рідні якого теж були відомими лікарями. А стрічка розповідає про нові медичні послуги в громаді.

Традиційно оновлювалась та розширювалась база тестових завдань для перевірки знань слухачів. Вони призначались як для поточного, так і підсумкового контролю знань. Тестування проводилось переважно онлайн, на платформі Moodle, а також з використанням гул-форми, або за допомогою чату комунікаційної платформи ЗСХ, що в свою чергу активізувало та дисциплінувало учасників навчання.

Щороку Центром оновлюються матеріали дистанційних курсів, що реалізуються в асинхронному режимі. Цього року оновлено методичне

забезпечення двох таких курсів з питань етики та доброчесності та антикорупційного законодавства: **17** презентацій, **8** одиниць методичних матеріалів, понад **50** тестових питань.

У підсумку: протягом 2023 р. підготовлено: **47** програм підвищення кваліфікації; **17** навчально-методичних збірників, **8** збірників тестових завдань, **61** відео-сюжет для каналу YouTube. В цілому Центр забезпечив кожну групу учасників навчання методичними та дидактичними матеріалами.

VI. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКАМИ ЦЕНТРУ

З метою підвищення фахового рівня своїх працівників, Центр підтримував їх участь у різноманітних освітніх заходах, організованих як українськими так і міжнародними організаціями, а саме:

✓ тренінг для тренерів «Новели та практичні аспекти Закону України «Про адміністративну процедуру» (Проект USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»), 19-21 січня 2023 р. (Коваленко Н.);

✓ «Психологічна підтримка дітей України: можливості та перспективи» (Всеукраїнська громадська організація «Асоціація працівників освіти»), 19 червня 2023 р. (Коваленко Н.);

✓ онлайн-програма з підготовки тренерів «Законодавство ЄС: адаптація до законодавства ЄС, методика та реалізація» (проекту GIZ «Інноваційна лабораторія підтримки асоціації Україна-ЄС (ІнноЛабЄС), 17–18 жовтня, 24-25 жовтня, 6-8 листопада 2023 року (Козенко О.Я.);

✓ низка семінарів: із питань застосування Національних П(С)БО в бюджетній сфері; бухгалтерського обліку із необоротними активами та обліку заробітної плати; попередження типових порушень фінансово-бюджетної дисципліни; казначейське обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, які організовані Всеукраїнською громадською організацією «Всеукраїнський бухгалтерський клуб» всеукраїнського видання «БАЛАНС-БЮДЖЕТ», протягом року (Котляр О.О.);

✓ тестування уповноважених осіб у сфері публічних закупівель на майданчику PROZORRO, січень 2022 Р. (Царенко С.А.)

✓ перевірка знань із питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (Міністерство освіти і науки України), посвідчення отримали: Бойко В.М., Підгайний П.М., Коваленко Н.В., Казіміров Д.В., Фесенко М.В., Козенко О.Я.

Підвищення кваліфікації співробітників Центру здійснювалося переважно за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги.

VII. НАУКОВА РОБОТА ТА ПУБЛІЦИСТИКА

У 2023 р. співробітники Центру підготували близько 200 повідомлень для медіа. Як правило йдеться про повідомлення (прес-релізи) за підсумками навчань та про заходи, що проводилися на його базі. Їхні автори – куратори відповідних груп. Такі інформації надсилалися електронною поштою, також оприлюднювалися на офіційній веб-сторінці Центру та його сторінці у соціальній мережі Facebook. За 2023 р. чисельність її підписників зростає з 1700 до 1872.

Частина публікацій виходила за ці межі та порушувала ширші питання – сучасна російсько-української війна, історичні аспекти діяльності місцевого самоврядування в Україні, міжнародне співробітництво громад, розробка планів відновлення та розвитку, 1000-ліття Великого Князівства Чернігівського та ін. Всього таких матеріалів було підготовлено 14, всі вони оприлюднені на сайті газети «День», а саме:

- Чи був другий бій під Крутами? // День. – 2023. – 28 січня https://day.kyiv.ua/blog/istoriya/chy-buv-druhyy-biy-pid-krutamy?fbclid=IwAR3XINxZCreYa-16pj0ITutw_UkWLq4t9vGAOOGKtm0UVodYAzHHxqd-u4I
- Особисте 24 лютого 2022 р. // День. – 2023. – 25 лютого <https://day.kyiv.ua/blog/suspilstvo/osobyste-24-lyutoho-2022-r?fbclid=IwAR3kGsXow90sVq6GLdldgqddCA5CmEu5mIDQZ5Iq3qLGkSmB0R4fXcYWkL4>
- Міська дума Чернігова: від демократизації до ліквідації // День. – 2023. – 5 березня <https://day.kyiv.ua/blog/istoriya/miska-duma-chernihova-vid-demokratyzatsiyi-do-likvidatsiyi?fbclid=IwAR25gvbJPJnyF2xPCIZSTISDjyGsI3M3JXvKLSHw-IpifLA2e7FrmmwP4Z0>
- Десна та Віскока: прямуємо разом // День. – 2023. – 8 березня <https://day.kyiv.ua/article/desna-ta-visloka-pryamuyemo-razom>
- Гомель як центр української контрабанди // День. – 2023. – 15 березня <https://day.kyiv.ua/blog/suspilstvo/homel-yak-tsentr-ukrayinskoyi-kontrabandy>
- Децентралізація 2015–2020 років на Чернігівщині та місто Чернігів: до 400-ліття надання Чернігову магдебурзького права // День. – 2023. – 16 березня https://day.kyiv.ua/article/istoriya-i-ya/detsentralizatsiya-2015-2020-rokiv-na-chemnihivshchyni-ta-misto-chernihiv?fbclid=IwAR3SWFXHwStxvAzhhxhl7byCZELNkesTgG2mb_JXsy6989DAFCrliGL_dfQ
- Спалах руху міжнародного партнерства громад // День. – 2023. – 21 березня <https://day.kyiv.ua/blog/polityka/spalakh-rukhu-mizhnarodnoho-partnerstva-hromad>
- Про плани відновлення та стратегічне планування // День. – 2023. – 27 березня https://day.kyiv.ua/blog/suspilstvo/pro-plany-vidnovlennya-ta-stratehichne-planuvannya?fbclid=IwAR1YvNIPvFHPGJ36PozMxDNwN4nnxR92LeuVSMBljPK5tOulEZY6G544_HQ
- Історичні обставини надання магдебурзького права Чернігові (до 400-літнього ювілею) // День. – 2023. – 27 березня <https://day.kyiv.ua/article/istoriya-i-ya/istorychni-obstavyny-nadannya-mahdeburzkoho-prava-chernihovi>
- Філон Кміта та сучасне фото // День. – 2023. – 8 квітня <https://day.kyiv.ua/article/filon-kmita-ta-suchasne-foto?fbclid=IwAR2WS6X4bOBdFomC11PnTVThZQ2RXOwkV3RS7mwEUC84kOAU0iTLznPle0>
- Бойко В., Казіміров Д. Книга до тисячоліття Великого князівства Чернігівського // День. – 2023. – 9 травня https://day.kyiv.ua/article/istoriya-i-ya/knyha-do-tysyacholittya-velykoho-knyazivstva-chernihivskoho?fbclid=IwAR17C1bNj6Kg-HaKwu-eslOXZITEnd-K0jbe_9LOgJ4b89UoekkrkdmJHBc
- Гори життя – єдина мить, для смерті ж – вічність ціла» // День. – 2023. – 5 серпня https://day.kyiv.ua/news/060823-hory-zhyttya-yedyna-myt-dlya-smerti-zh-vichnist-sila?fbclid=IwAR00tvJANk0qVN-rxRA8q_0kAPIZ11XUoTKjyyzUVWaAWfCe0LcAhWmrZko

- Одиссея книги до 1000-ліття Великого Князівства Чернігівського // День. – 2023. – 1 листопада <https://day.kyiv.ua/article/istoriya-i-ya/odysseya-knyhy-do-1000-littya-velykoho-knyazivstva-chernihivskoho>
- Чернігів як очільник Русі? День. – 2023. – 4 грудня // <https://day.kyiv.ua/article/den-ukrayiny/chernihiv-yak-ochilnyk-rusi>

Крім того, три публікації (з зазначених вище) також були оприлюднені на сайті газети «Голос України».

Наукову роботу в Центрі проводили штатні працівники, які мають наукові ступені (кандидати історичних наук В. Бойко та Д. Казіміров). Сфера їхніх наукових інтересів – історичні аспекти діяльності органів публічного управління та адміністрування України. Всього протягом року вийшло дві наукові статті, з них одна – одна – в міжнародному періодичному виданні «Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў», видається в Польщі), а саме:

- Гомель доби історичного розлому – або про тінь українського тризубу (Мятліцкая, В.М. На паграніччы эпох і дзяржаў. Старонкі гісторыі Гомеля (1917—1918) / Валянціна Мятліцкая. – Гомель, 2021, 223 с.) // Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў (Варшава). – 2023. – № 9. – С.296 – 304.
- Владні інституції Чернігово-Сіверщини та адміністративно-територіальний устрій в 1917 – на початку 1919 року // Розумовські зустрічі. 2023. Вип. 10. С. 105–121.

Співробітники Центру підготували до друку періодичне видання (збірник наукових статей), що видається закладом, а саме:

Розумовські зустрічі: збірник наукових праць / Інститут законодавства Верховної Ради України, Сіверський центр післядипломної освіти, Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023. Вип. 10. 200 с.

Десятий випуск «Розумовських зустрічей» містить **21** статтю 28 авторів та співавторів, із них **10** – з питань еволюції державної служби та реалізації реформи з децентралізації влади, **11** – історичного (світового та вітчизняного) досвіду державного управління. Кількість сторінок – **200**.

У першому розділі автори публікацій порушують такі питання: протистояння державі-агресору у міжнародних організаціях, державні та регіональні аспекти відновлення Херсонської області, прийняття головою громади одноосібних рішень за умов воєнного стану, державна політика у сфері інформаційної безпеки, водна безпека України та територіальних громад за умов воєнного стану, проблеми законодавчого забезпечення реформи місцевого самоврядування в Україні, чинники стійкості українського суспільства, тенденції актуалізації історичної пам'яті в контексті сучасної російсько-української війни, перспективи членства України в НАТО, міжнародне партнерство громад.

В другому розділі йдеться про владні інституції Чернігово-Сіверщини за доби Української революції 1917–1921 рр., державницьку спадщину гетьмана Пилипа Орлика, революцію Гідності як складову нинішньої російсько-української війни, думки Сергія Єфремова про проблеми державного будівництва та міжнародні справи доби гетьмана Павла Скоропадського,

земську ліберальну опозицію на Лівобережжі України, історичні образи в контексті московського вторгнення, провідні приватні бібліотеки XVIII ст., серед яких – гетьмана Кирила Розумовського, еволюція процесів розвитку суспільств в Росії та в Україні, участь духовенства Чернігівської єпархії XIX ст. в суспільному та громадському житті.

Та найбільшим здобутком 2023 р. стала підготовка та друк другого видання науково-популярної книги «Владні інституції Чернігово-Сіверщини: ілюстрована історія» (до 1000-ліття Великого Князівства Чернігівського, автори – В.Бойко, Д.Казіміров, С.Лепявко). Вона засвідчує розвиток державних та самоврядних владних інституцій на теренах Чернігово-Сіверщини як однією з основ України. Це візуалізоване (водночас – презентація, адже – повнокольорове) видання для підвищення кваліфікації про регіональні та місцеві традиції публічного управління на Чернігівщині як частини українських та загальноєвропейських. Свого роду посібник для самопідготовки цільової аудиторії Центру.

Його особливість – матеріал подається головним чином не за допомогою тексту, а через зображення – реконструкції, схеми, малюнки, фотографії... В оформленні використані численні архівні матеріали, фотодокументи, реконструкції та зображення артефактів. Порівняно з першим ілюстрованим виданням 2014 р. з'явилися два нові розділи: «Волості та волосні правління» (1797–1917) та «Зміни в місцевому самоврядуванні в 2015–2020 роках на Чернігівщині та постреформенний період». Зокрема, згадані події новітньої російсько-української війни та її вплив на систему управління; тексти всіх інших розділів відредаговані, а їхній зміст розширений та конкретизований. Ілюстративний матеріал оновився на третину (значною мірою завдяки допомозі у їхньому пошуці зі сторони територіальних громад Чернігівщини), а текстова частина – на чверть.

Книга – це спроба донесення знань фаховими істориками до широких кіл

співгромадян, насамперед – до управлінців Цільова аудиторія видання – державні службовців, посадові особи місцевого самоврядування, депутати місцевих рад. Водночас це своєрідний посібник для всіх, хто цікавиться минулим побудови та функціонування владних інституцій на теренах історичної Чернігово-Сіверщини.

Додатковою цінністю «Владних інституцій...» став спосіб її оприлюднення. Збір матеріалів та підготовку оригінал-макету, відповідно – електронну версію підтримав Фонд Ганнса Зайделя (Баварія, Німеччина). Але для друку книги Центр звернувся із листами до територіальних громад області із проханням продовжити спільні зусилля та зібрати необхідні для друку кошти. Відгукнулися 50 громад регіону та Чернігівська обласна рада. Фактично, йдеться про перший приклад масштабного спільнокошту самоврядних територіальних спільнот Чернігівської області. В результаті переважна більшість книжок пішла до бібліотек, частина – залишилася в розпорядженні органів місцевого самоврядування для навчання їхніх співробітників.

Книга мала міжнародний відгук. Виданням зацікавився німецький експерт Андреас Умланд. За його рекомендацією надійшла пропозиція (електронний лист) від представника німецького видавництва наукової літератури *ibidem-Verlag / ibidem Press* (<https://www.ibidem.eu/en/>) Christian Schön – перекласти книгу для видання в Німеччині в серії “Ukrainian Voices” (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063529778219>). На тепер організації-партнери підготували посторінкову версію тексту (без зображень) для наступного перекладу, що передбачає збереження нинішнього оригінал-макету.

У видавництві Сіверський центр післядипломної освіти в 2023 р. вийшла друком ще одна книга, що привернула увагу громадськості та стала подією в житті регіону. Йдеться про збірник «Чернігівський євромайдан. Хроніка. Факти, спогади», підготовлений Сергієм Соломахою. Видання підготовлено до 10-річчя Революції гідності з метою збереження пам’яті про революційні події листопада 2013 року – березня 2014 року на Чернігівщині. Книга містить:

викладенні в хронологічному порядку події в той період на Чернігівщині; збірку повідомлень в інтернет виданнях про події, діяльність органів влади, правоохоронних органів, осередків партій і громадськості під час Революції гідності на Чернігівщині; фотохроніку; спогади та роздуми організаторів Чернігівського Євромайдану.

Тобто публіцистика та наукова робота Центру, будучи взаємно пов'язаними, сприяють кращому виконанню двох його основних функцій (підвищення кваліфікації та надання методичної допомоги посадовцям). За їхньою допомогою вдається розширити цільову аудиторію та донести до неї інформацію, що залишається поза звичайними навчаннями. Значна її частина - це регіональні та локальні державницькі традиції Чернігово-Сіверщини, що сприяє українського патріотизму, тим більше – під час війни з рф.

VIII. ДВНАДЦЯТІ «РОЗУМОВСЬКІ ЗУСТРІЧІ»

Міжнародна наукова практична конференція XII «Розумовські зустрічі», що проходила в Чернігова 30 листопада – 1 грудня 2023 р., – найбільший очний захід, який Центру в 2023 р. Його співорганізатори – Могилянської школа врядування імені Андрія Мелешевича НаУКМА та Сіверський інститут регіональних досліджень, за організаційного сприяння Чернігівської обласної військової адміністрації, Чернігівської обласної ради та підтримки фонду Ганнса Зайделя (Німеччина, баварія). Всього – **121** учасник, з яких **68** – очно, понад **50** – підключень дистанційно (така можливість була передбачена). Серед очних учасників – представники **19** громад Чернігівської області, в цілому – представлено **6** областей України та м. Київ. Серед міжнародних учасників – спікер з Польщі (очно).

Особливість конференції 2023 р. – вона присвячувалася 1000-літтю Великого Князівства Чернігівського, що відзначатиметься в 2024 р.

На відкритті конференції 30 листопада з вітальним словом до її учасників звернулася голова Національного агентства України з питань державної служби Наталія Алюшина; завідувач Києво-Могилянської школи врядування імені Андрія Мелешевича НаУКМА Валерій Тертичка; перший заступник голови Чернігівської обласної ради Ніна Лемеш; координатор проєктів представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні Олег Ватаманюк, співголова польсько-української комісії істориків для вивчення польсько-українських взаємин 1917–1921 рр., професор Ягеллонського університету Владислав Верстюк.

Всього відбулося п'ять панельних дискусій – три в перший день та дві – в другий.

Тема першої панельної дискусії – «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки». З доповідями виступили: Пьотр Кульпа – директор програми «Школа міністрів у Київській школі державного управління ім. С. Нижного», аудитор, юридичний радник департаменту стратегії Вищого Органу Аудиту (NIC) Польщі, експерт проєкту ЄС з реформи державної служби; Ігор Романенко – генерал-лейтенант, заступник начальника Генерального штабу ЗСУ (2006–2010), доктор технічних наук, професор, засновник благодійного фонду «Закриємо небо України»; Лариса Івшина – головний редактор щоденної всеукраїнської газети «День»; Сергій Леп'явко, директор Сіверського інституту регіональних досліджень, професор Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, доктор історичних наук, професор; Олександр Кухарук, громадський діяч, кандидат

історичних наук; Ігор Кондратьєв, професор Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г.Шевченка, доктор історичних наук, професор. Тема другої панельної дискусії стосувалася подолання наслідків російсько-української війни та тимчасової окупації Чернігівщини – «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад». З доповідями виступили: Олександра Хомик, директор Департаменту економічного розвитку Чернігівської облдержадміністрації, кандидат економічних наук; Сергій Гаращук, керівник Житомирського регіонального офісу Проекту USAID «ГОВЕРЛА»; Юрій Вдовенко, голова Центру транскордонного співробітництва, кандидат економічних наук, доцент; Микола Силенко, директор Чернігівського регіонального відділення Асоціації міст України, кандидат економічних наук; Андрій Новак, голова благодійного фонду «Нова країна», кандидат економічних наук; Богдан Волошинський, викладач Івано-Франківського регіонального центру підвищення кваліфікації, член Національної спілки краєзнавців України, магістр державного управління; Сергій Білорусов директор Херсонського регіонального центру підвищення кваліфікації, кандидат технічних наук.

Тема третьої панельної дискусії стосувалася змін в організації влади, насамперед, місцевої, та мала назву – «Інституція держава Україна – як вона має змінитися». Спікерами стали: Ганущак Юрій, директор ГО «Інститут розвитку територій» (м. Київ); Тертичка Валерій Володимирович, завідувач Києво-Могилянської школа врядування імені Андрія Мелешевича НаУКМА, доктор наук з державного управління; Чаплигін Сергій Миколайович, головний редактор медіа-платформи Res Publica, кандидат богослов'я (м. Львів); Лукін Сергій Юрійович, директор Регіонального центру підвищення кваліфікації Київської області, доктор наук із державного управління, доцент (м. Київ); Ольга Зубко, старший викладач кафедри всесвітньої історії та археології Донецького національного університету ім. В. Стуса, кандидат історичних наук. Другий день конференції, 1 грудня, складався з двох панельних дискусій. Четверта мала назву «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна». Спікерами дискусії були: Наталія Зубар, голова правління інформаційного центру «Майдан Моніторинг»; Євген Магда, директор інституту світової політики, кандидат політичних наук, доцент; Наталія Шакун, завідувач кафедри філософії і суспільних наук Національного університету «Чернігівська політехніка», кандидат філософських наук, доцент; Ірина Сенченко, представник Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Чернігівській області; Петро Антоненко, засновник та редактор чернігівської обласної газети «Світ-Інфо»; Оксана Стельмах, редакторка сайту «Чернігівський монітор».

Тема п'ятої панельної дискусії – «Україна на шляху до ЄС та НАТО: новий порядок денний світоустрою, породжений російсько-українською війною». На ній доповідачами були: Сергій Джердж, голова громадської ліги Україна – НАТО, кандидат політичних наук; Жирохов Михайло, завідувач філії «Військово-історичний музей» Чернігівського історичного музею ім. В.В.Тарновського; Валерій Пристайко, головний консультант відділу воєнної політики центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних

досліджень; Тодоров Ігор, професор Ужгородського національного університету, заступник голови Координаційної ради Громадської ліги «Україна-НАТО», доктор історичних наук, професор.

Результати конференції такі.

- ~ Проведено перший публічний, до того ж, аналітичний захід із присвятою до 1000-ліття Великого Князівства Чернігівського. Така постановка питання підриває фундамент ідеологем «руського міра», є фактором у протистояння нинішній російській агресії та водночас сприяє просуванню європейських стандартів розуміння демократії.
- ~ Було вчасно підготовлено, видано друком та поширено десятий випуск щорічника збірника аналітичних статей (21) «Розумовські зустрічі» (ISSN 2409-2037).
- ~ Відбулася перша громадська апробація проєкту Плану відновлення та розвитку Чернігівської області (Олександра Хомик).
- ~ Під час конференції вдруге після Києва та вперше у регіонах України Юрій Ганущак презентував результати аналітичної розробки, що покликана сприяти врегулюванню на законодавчому рівні однієї застарілої проблеми – визначення змісту делегованих повноважень органів місцевого самоврядування та їхніх видів.
- ~ Досягнуто суттєвого інформаційного ефекту – перебіг конференції відображений у близько 40 повідомленнях інформаційних ресурсів (в т.ч. газета «Голос України» – два повідомлення, сайт газети «День»), а кількість переглядів на офіційній сторінці Чернігівського регіонального центру підвищення кваліфікації перевищила 1100.

XII «Розумовські зустрічі» виявилися найбільш представницькими за весь час їх проведення, що свідчить про зростання інтересу до них, а результати Зустрічей – більшими за очікувані, що засвідчує потребу та користь від їхнього проведення.

ІХ. СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНСЬКИМИ НГО, ВНЗ ТА МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ, КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ

В 2023 р. тривала співпраця Центру з Фондом Ганнса Зайделя. Зокрема, Фондом було підтримано два проєкти: «Організація та проведення міжнародної науково-практичної конференції «Дванадцяті “Розумовські зустрічі”» та «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни». Проєкт «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни» реалізувався січні – липні 2023 року у партнерстві із Сіверським інститутом регіональних досліджень та Регіональним відділенням Асоціації міст України. Він складався із чотирьох діалогових зустрічей для голів територіальних громад, їхніх заступників, секретарів виконкомів рад Чернігівської області:

- ✓ перша: «Формування стратегії освітньої галузі громади» (16-17.03.2023) – **53** учасники;
- ✓ друга: «Плани відновлення територіальних громад деокупованих територій за умов високих ризиків» (23-24.03.2023) – **53** учасники;
- ✓ третя: «Комунікація та взаємодія в органі місцевого самоврядування» (18-19.07.2023) – 44 учасники;
- ✓ четверта: «Управління проєктом: від ідеї до звітності (як написати хороший проєкт)» (06-07.07.2023) – **43** учасники.

У підсумку учасниками проєкту стали **193** представники місцевого самоврядування Чернігівщини. До викладання були залучені 8 національних експертів (детальна інформація – в розділі «Викладацький склад»). У відкритті кожного навчання брали участь керівники облдержадміністрації, її структурних підрозділів та обласної ради (Ніна Лемеш; Дмитро Блауш; Олександра Хомик; Валерій Сорокін; Юрій Сухомлин).

У результаті реалізації проєкту протягом чотирьох місяців діяла комунікативна платформа за участю голів територіальних громад, їхніх заступників, секретарів рад, керуючих справами Чернігівської області та провідних національних експертів із питань територіального розвитку. Учасники діалогових зустрічей в очних навчаннях оприлюднили свої погляди на проблемні питання розвитку територіальних громад за воєнних умов та наступного відновлення, під час практичних занять та воркшопів напрацювали пропозиції та рекомендації щодо підходів до формування мережі закладів базової шкільної освіти, розвитку мережі центрів професійного розвитку педагогічних кадрів; проєкту урядової постанови щодо розробки планів відновлення та розвитку, ведення офіційної комунікації місцевих рад за

допомогою електронних платформ, зв'язку стратегічного планування в громадах та розробки проєктів місцевого розвитку, формування в громадах проєктних команд, підготовки проєктних заявок на низку міжнародних конкурсів.

В 2023 році тривала співпраця Центру із Чернігівським регіональним відділенням Асоціації міст України (АМУ). Зокрема, була проведена низка очних навчань за куштовим принципом в територіальних громадах області:

✓ 20.01.2023 р. у Ніжинській міській раді для громад Ніжинського та Прилуцького районів з питань надання житлово-комунальних послуг у громадах;

✓ 22.03.2023 р. у Козелецькій селищній раді для громад Чернігівського та Прилуцького районів з питань надання соціальних послуг у громаді в умовах воєнного стану»;

✓ 13.04.2023 р. у Корюківській міській раді для громад Корюківського та Новгород-Сіверського районів з питань управління земельними ресурсами у громаді в умовах воєнного стану»;

✓ 30.05.2023 р. у Менській міській раді для громад Чернігівського, Корюківського, Новгород-Сіверського районів з питань економічного розвитку громади в умовах воєнного стану. Для їх проведення цих заходів залучались експерти АМУ.

Центр в поточному році співпрацював із громадською організацією «Сіверський інститут регіональних досліджень» в якості партнера під час реалізації проєктів та проведення інших заходів.

Протягом січня – квітня 2023 року реалізувався проєкт «Покращення якості надання послуг із охорони здоров'я на первинному рівні медичної допомоги Сосницької територіальної громади» за сприяння Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні та фінансової підтримки Європейського Союзу. Мета проєкту полягала у створенні умов для отримання жителями Сосницької громади якісних медичних послуг з ранньої діагностики захворювань та їхньої профілактики. Результатом стало придбане медичне обладнання, меблі та оргтехніка для кабінету функціональної діагностики і кабінету профілактичних щеплень Сосницького центру первинної медико-санітарної допомоги. Також проведені два громадських обговорення з проблем розвитку первинної медицини та цифровізації медичних послуг, відзнято фільм «Сосниця: нові медичні кабінети» та розроблені дві електронні інфографіки: про медичні послуги в Сосницькому ЦПМСД та про можливості застосування медичної інформаційної системи Helsi для пацієнтів.

З травня по грудень 2023 року тривав проєкт «Локації безпеки для цивільного населення Прилуцької громади Чернігівської області». Він реалізувався у партнерстві з Прилуцькою міською радою за підтримки програми Український фонд швидкого реагування, яку втілює IREX за підтримки Державного департаменту США. Його мета полягала у створенні умов для безпечного перебування людей в укриттях під час повітряних тривог. В межах проєкту придбане обладнання для 23 споруд цивільного захисту м. Прилук.

Співпраця з громадськими та міжнародними організаціями – важлива складова діяльності Центру, яка впливає на організацію і на зміст його діяльності. Серед результатів: збільшення можливості закладу щодо розробки навчально-інформаційних продуктів, розширення кола залучених експертів у певних галузях, запровадження кращих здобутків колег із інших секторів та закордонних.

Х. НАДАННЯ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ

За підсумками 2023 р. Центром надано платних послуг на загальну суму **395753 грн.**, що на 29% більше попереднього року. Спеціальний фонд кошторису Центру (з урахуванням залишку коштів на початок року) у 2023 р. становив **23,3%** від всього фінансування Центру. Отримані кошти направлялись закладом на відшкодування пов'язаних із наданням послугами видатків, забезпечення навчального процесу та його якості.

Платні послуги Центр надавав відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та дозволеної статутної діяльності.

Замовниками платних послуг в Центрі виступали працівники та спеціалісти:

- Головного управління Казначейської служби України у Чернігівській області – за навчання за спеціальними та загальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 46248,00 грн.;
- Північно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Суми) за навчання за спеціальними короткостроковими програмами – 51900,00 грн.;
- Регіонального сервісного центру Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області (філії ГСЦ МВС) – 20790,00 грн.;
- Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області – за навчання за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 22372,00 грн.;
- Головне управління Національної поліції в Чернігівській області – за навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації – 9890,00 грн.;
- управління Державної міграційної служби у Чернігівській області – за підвищення кваліфікації за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 25675,00 грн.
- Головного управління ДПС у Чернігівській області – за навчання за спеціальною (сертифікатною) програмою підвищення кваліфікації та короткостроковими програмами – 85835,00 грн.;
- Управління Північного офісу Держаудитслужби – за навчання за програмами підвищення кваліфікації – 22000,00 грн.
- Працівники різних структурних підрозділів територіальних органів виконавчої влади, підприємств, організацій та установ – за надання послуг за підвищення кваліфікації за професійними та короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 111043,00 грн.

Тобто перелік замовників послуг, порівняно з попередніми роками, суттєво не змінився. Особливість року – за навчання платили не юридичні особи, а самі державні службовці, адже відповідні кошти у кошторисах не закладалися.

ХІ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

Динаміка змін основних фондів за останні п'ять років відображена в діаграмі.

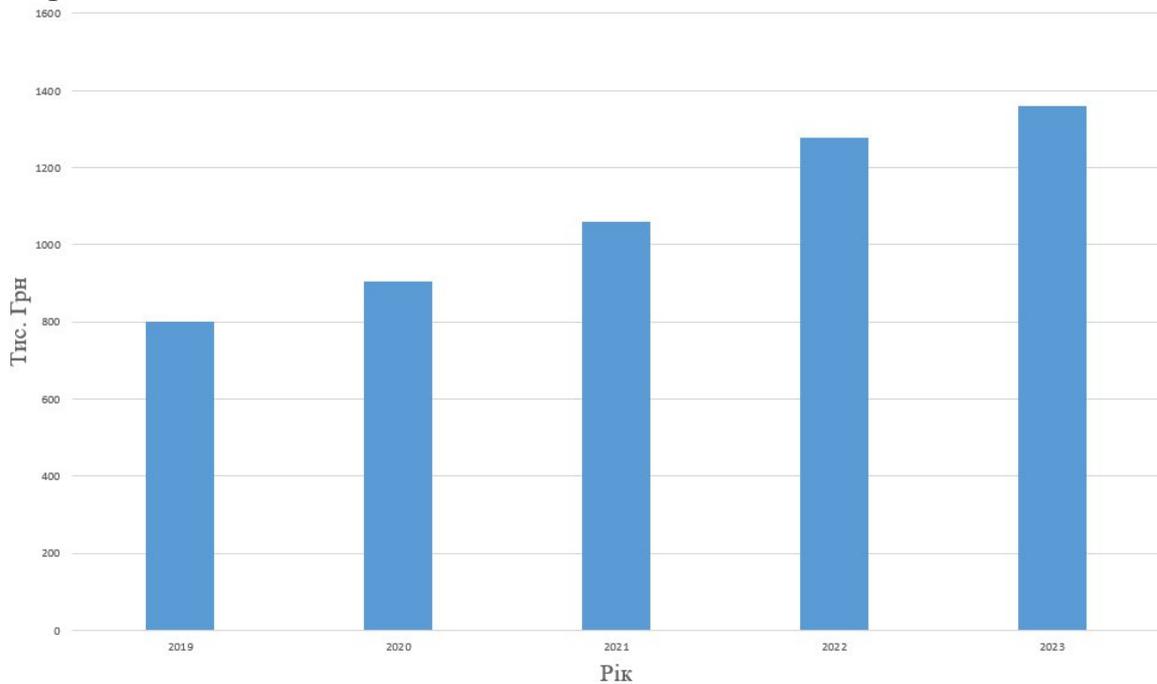

Рисунок 11.1 Динаміка змін основних фондів Центру (2019–2023 рр.)

2023 р. Центр вклав в оновлення своєї матеріально-технічної бази 10,1% від балансової вартості фондів закладу. Тобто за підсумками 2023 р. наявна лише її підтримка, а не розвиток. Вперше, за багато років зазначені кошти – переважно (103575,00 грн.) за рахунок загального фонду кошторису закладу.

Серед новинок 2023 р., придбаних Центром для технічного забезпечення та підтримки робочих місць співробітників та навчального процесу:

- мікрофон 2E Maono ML010 3.5 mm – 1 шт.;
- мікрофони Defender MIC-111 – 5 шт.;
- мікрофон F&D DM-02 – 1 шт.;
- зовнішній жорсткий диск 2.5 1TB Seagate – 2 шт.;
- жорсткий диск 3,5 2TB WESTERN Digital (WD20EZZ) – 2 шт.;
- пристрій безперебійного живлення – 1 шт.;
- акустична система 2.0 Genius SP-HF 180 USB Black – 2 шт.;
- комп'ютер Vinga Advanced A0196 – 1 шт.;
- монітори ASUS VP229HE – 2 шт.;
- мережеве сховище NAS QNAP TS-251D-4G – 1 шт.;
- цифровий мультиметр Topex 94W104 – 1 шт.;
- системні блоки – 5 шт.;

➤ конструкція зовнішньої реклами – 1 шт.

Однак нинішніх капіталовкладень замало – комп'ютерний клас Центру морально та фізично застарілий, він не здатний працювати в умовах сьогодення, а потребує заміну на сучасне покоління робочих станцій. В 2023 р. його вдалося оновити на 50%. Крім того, зношеність проєкторів (чотири) у навчальних аудиторіях становить понад 80%, отже вони теж потребують оновлення. Амортизація автомобіля «Шевроле Авео» 2006 р. випуску, що використовується для проведення виїзних семінарів, становить 100%. Транспортний засіб небезпечний для експлуатації та потребує заміни.

Крім того, у зв'язку з переходом на переважно дистанційну форму навчання, було оновлено (продовжено) ліцензійний ключ для програмного комплексу ЗСХ. Ця електронна платформа дозволяє проводити веб-зустрічі до 250 учасників одночасно. Одночасно придбано ліцензійний ключ програмного комплексу Zoom One Pro для проведення дистанційного навчання, що потребують формування фокус-груп.

Станом на тепер наявна матеріально-технічна база Центру дозволяє виконувати свої завдання в 2024 р., але потребує оновлення за згаданими вище складовими.

ХІІ. УЧАСТЬ У НАДАННІ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Протягом 2023 р. Центр взяв участь у реалізації трьох проєктів, що передбачали надання гуманітарної допомоги громадам Чернігівської області.

1. Дар 16 професійних бензопил STIHL MS 362 та 462 від гмін, що входять до Асоціації гмін басейну річки Віслока (голова – Анджей Чарнецький, Підкарпатське та Малопольське воєводства Польщі) для територіальних громад Чернігівської області (переважно – півночі регіону). Дарувальники такі гміни: Ясло міська, Ясло сільська, Дембиця міська, Дембиця сільська, Шержини, Кремпа, Тарновець, Новий Жмігруд, Бжостек, Пільзно, Сколишин, Сенкова, Жиракув, Дембовець, Осек Ясельський, а також фонд Карітас Ясло. Отримувачі такі територіальні громади: Сосницька, Ічнянська, Городнянська, Корюківська, Сновська, Семенівська, Ріпкинська, Новгород-Сіверська, Коропська, Ріпкинська, Добрянська, Холминська. Загальна сума наданої гуманітарної допомоги склала приблизно 72000,00 польських злотих або 669600,00 грн. (за курсу 9,3).

Передача допомоги супроводжувалася підписанням трьох меморандумів про співпрацю між гмінами Сколишин, Дембовець, Тарновець та Городнянською, Ріпкинською громадами відповідно. А гміна Бжиська підписала договір про співпрацю з Добрянською громадою. Подія висвітлювалася в газеті «Голос України» <http://www.golos.com.ua/news/176655>

2. Дар двох зарядних станцій ECOFLOW DELTA MAX (S/N DAEBZ5KEA070499) потужністю 2 кВт від гмін Стольно та Хелмно (Куяво-Поморське воєводство, Польща) Тупичівській та Сновській громадам відповідно. Йому передував меморандуму про співпрацю, підписаний в 2022 р. за організаційного сприяння філії Фондації розвитку місцевої демократії (FRDL) в Щецині (керівник – Роберт Жарковські) та Чернігівського регіонального центру підвищення кваліфікації. В 2023 р. вони зіграли роль комунікаторів між гімнами та громадами під час визначення предмету гуманітарної допомоги, розробили необхідні угоди, протоколи, розв'язали інші поточні питання що виникали. В цілому сума подарунку склала 19598,00 польських злотих або 182261,40 грн. (за курсу 9,3).

3. Участь у розробці та наступній реалізації проекту Сіверського інституту регіональних досліджень «Локації безпеки для цивільного населення Прилуцької громади Чернігівської області», що був підтриманий програмою «Український фонд швидкого реагування», яку втілює IREX за підтримки Державного департаменту США. Проект передбачав оснащення 23 укриттів, що належать Прилуцькій міській раді, таким обладнанням: портативними зарядними станціями, сонячними панелями, переносними ліхтарями, вогнегасниками, кулерами для води, медичними аптечками, а найбільше сховище отримало потужний генератор для безперебійної вентиляції повітря. В цілому було надано допомоги на суму 46665,00 американських доларів або 1726605,00 грн. (за курсу 37).

Таким чином, у цілому протягом 2023 р. Центр сприяв залученню гуманітарної допомоги на суму понад 2,5 млн. грн. Йдеться про непрофільну, однак корисну для подолання впливу російсько-української війни діяльність закладу.

ХІІІ. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОБОТИ НА 2024 РІК

Цілі роботи Центру на 2024 р.

- забезпечити організаційно-технічну сталість роботи закладу з реалізації двох його основних завдань (організація підвищення кваліфікації посадовців та надання методичної допомоги органам державної влади, місцевого самоврядування) за умов нинішньої російсько-української війни;
- оновити тематику навчань, навчальні програми, їх методично-дидактичний супровід відповідно до потреб замовників, з врахуванням вимог воєнного часу;
- реалізувати комунікативну та міжнародну діяльність Центру як складову опору російської агресії в Україні.

Для реалізації зазначених цілей передбачаються такі завдання:

I. Інституційне та організаційне забезпечення.

1. Збільшення присутності Центру на Порталі управління знаннями НАДС шляхом його наповнення та використання для проведення навчань.
3. Кооперація з іншими центрами підвищення кваліфікації щодо обмінів викладацьким складом, проведення спільних навчань та інших заходів.
4. Розвиток співпраці з міжнародними донорами (фонд Ганса Зайделя, проєкт «ГОВЕРЛА», програма DOBRE, МФ «Відродження», ПРООН та ін.), закладами вищої освіти, НУО в сферах, що становлять взаємний інтерес.

II. Методичне та дидактичне забезпечення навчального процесу.

1. Розробка та погодження нових програм підвищення кваліфікації (короткострокових та професійних, загальних та спеціальних) – відповідно до плану-графіку навчання, окремих договорів (з дотриманням процедурних вимог НАДС до надавачів освітніх послуг).
2. Забезпечення кожної групи учасників навчання новими чи оновленими методичними та дидактичними матеріалами.
3. Змістовне оновлення модулів існуючих навчальних курсів дистанційного асинхронного навчання на платформі Moodle.
4. Підготовка та поширення відео-лекцій та інших відео-сюжетів із питань, що становитимуть інтерес учасників навчання.

III. Консультативно-дорадча допомога органам державної влади та місцевого самоврядування.

1. Консультативний супровід та експертна допомога органам державної влади та місцевого самоврядування з написання проєктів місцевого та регіонального розвитку, відновлення територій області, що постраждали внаслідок війни росії проти України, а також інших, що становитимуть інтерес територіальних спільнот.
2. Консультативний супровід та експертна підтримка територіальних громад області щодо розвитку форм міжмуніципального співробітництва, в

тому числі – міжнародного, зокрема, укладання та реалізації договорів про співпрацю з польськими гмінами.

IV. Підвищення кваліфікації.

1. Виконання план-графіку підвищення кваліфікації, затверджений спільним розпорядженням голови облдержадміністрації та голови обласної ради від 05 грудня 2023 р. № 6 , його моніторинг та внесення необхідних змін.

2. Організація навчань для державних службовців територіальних органів центральних органів державної влади – укладання відповідних договорів.

3. Комбінування дистанційної та очної форми – за наявності безпекових умов для реалізації останньої.

3. Організація та проведення навчань із такої тематики:

~ запровадження нового законодавства про службу в органах місцевого самоврядування;

~ антикорупційного законодавства;

~ впровадження адміністративної процедури;

~ української мови та комунікативної компетентності службовців;

~ інформаційної безпеки, комунікацій влади та громадськості, залучення мешканців та мешканок до управління громадами;

~ стратегування розвитку територіальних громад;

~ проектного менеджменту;

~ просторового планування;

~ ресурсного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, публічних закупівель;

~ енергетичної безпеки;

~ стимулювання підприємництва та інвестиційної діяльності;

~ охорони навколишнього природного середовища;

~ секторальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції України;

~ застосування інформаційних технологій;

~ інших питань, визначених центральними органами влади та відповідно до вимог замовників.

4. Залучення до організації та проведення навчань громадських організацій та міжнародних партнерів, кооперація з ними.

V. Технічне забезпечення діяльності.

1. Завершення модернізації комп'ютерного класу Центру (залишилося 40%).

2. Придбання нового транспортного засобу для забезпечення проведення виїзних семінарів.

VI. Комунікативні заходи.

1. Проведення заходів, спрямованих на спротив російській агресії в Україні, з питань реформування системи публічного адміністрування в Україні,

зокрема – служби в органах місцевого самоврядування в Україні, європейської та євроатлантичної інтеграції України, інформування про них громадськості.

VII. Наукова робота.

1. За підсумками міжнародної наукової конференції «XII “Розумовські зустрічі”» – підготовка та видання одинадцятого номеру щорічного збірника наукових праць «Розумовські зустрічі».

2. Підготовка наукових статей та інших матеріалів – відповідно до сфер інтересів співробітників Центру та статутних напрямів його діяльності.

3. Проведення 28 – 29 листопада 2024 р. XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Розумовські зустрічі».

4. Участь працівників закладу у конференціях відповідно до сфер їхніх наукових інтересів.

Директор Центру
БОЙКО

Володимир

ДОДАТКИ

Додаток №1

**Кількісні показники навчання
з інших рекомендованих питань НАДС**

№	Нормативно-правовий акт	Назва нормативно-правового акта	Кількість посадочців
1	Розпорядження КМУ від 02.03.2010 р. № 359	«Про затвердження плану заходів щодо детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення»	д/с – 37 помс – 88
2	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 р. № 79	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції комунікації у сфері гендерної рівності	д/с – 247 помс – 295
3	Постанова КМУ від 25.10.2017 № 1106	Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	д/с – 1782 помс – 937, в т.ч. 83 депутатів
4	Розпорядження КМУ від 06.12.2017 № 878	«Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»	д/с – 80 помс – 590 в т.ч. 32 депутатів
5	Доручення Прем'єр-міністра України від 09.01.2019 № 49960/1/1-18	Щодо завдань та напрямів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади	помс – 48
6	Постанова КМУ від 4 березня 2023 р. № 220	Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки	д/с – 1787 помс – 1359 в т.ч. 83 депутатів
7	Лист Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 03 квітня 2020 року № 1936.2/20/283	Щодо урахування рекомендацій, напрацьованих за результатами проведення національного круглого столу «Презентація результатів моніторингу виконання рекомендацій групи експертів з протидії торгівлі людьми Ради Європи (ГРЕТА)», що відбувся 23 грудня 2019 року за ініціативи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та громадської організації «Ла Страда – Україна»	д/с – 62 помс – 92
8	доручення прем'єр-міністра України від 04 травня 2020 року № 7080/0/11-20	про вжиття заходів на виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо схвалення рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів	помс – 119
9	Доповідь Уповноваженого	Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина України за 2019 рік	д/с – 62

	Верховної Ради України за 2019 рік		
10	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497	Деякі питання реалізації у 2021—2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки	д/с – 1599 помс – 2646 в т.ч. 134 депутатів
11	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179	Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року	д/с – 546 помс – 481
12	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756	Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки	д/с – 62
13	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року № 831	Деякі питання реформування державного управління України	д/с – 1163 помс – 1365 в т.ч. 27 депутатів
14	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 р. № 883	Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року	д/с – 193 помс – 60
15	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2021 р. № 1171	Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя	д/с – 64 помс – 194
16	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1805	Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022 – 2025 роки та плану заходів з її реалізації	д/с – 20 помс – 499 в т.ч. 46 депутатів
17	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 41	Про затвердження плану заходів щодо реалізації Стратегії комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року	д/с – 194 помс – 131
18	Розпорядження КМУ від 01.06.2020 № 703	Про затвердження плану заходів з реалізації II етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки	д/с – 38 помс – 118
19	Розпорядження КМУ від 01 липня 2020 № 853	Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року	д/с – 62 помс – 516 в т.ч. 24 депутатів
20	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21	Про затвердження плану невідкладних заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі,	д/с – 187 помс – 168

	квітня 2021 р. № 361	захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства	
21	Розпорядження КМУ від 14 березня 2023 р. № 221-р	Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік	д/с – 322 помс – 139
22	Розпорядження КМУ від 7 червня 2017 р. № 383	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі	д/с – 2 помс – 222
23	Розпорядження КМУ від 28 жовтня 2020 р. № 1544	Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року	д/с – 1592 помс – 933 в т.ч. 5 депутатів
24	Розпорядження КМУ від 25 квітня 2023 р. № 372-р	Про затвердження плану заходів на 2023 – 2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року	помс – 137
25	Розпорядження КМУ від 2 червня 2023 р. № 496-р	Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року	д/с – 187 помс – 168
26	Розпорядження КМУ від 7 квітня 2021 р. № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року	д/с – 59 помс – 353 в т.ч. 33 депутатів
27	Розпорядження КМУ від 9 грудня 2022 р. № 1155-р	Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року	д/с – 222 помс – 64
28	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752	Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022—2024 роки	д/с – 975 помс – 537 в т.ч. 15 депутатів
29	Розпорядження КМУ від 24 лютого 2016 р. № 175-р	Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту»)	д/с – 32 помс – 115
30	Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року	Про План реалізації стратегії кібербезпеки України	д/с – 50 помс – 51
31	Розпорядження КМУ від 30 березня 2023 р. № 272-р	Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року	д/с – 488 помс – 583 в т.ч. 18 депутатів
32	Розпорядження КМУ від 14 лютого 2023 р. № 160	Про затвердження плану заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021—2026 роки	д/с – 202 помс – 458 в т.ч. 10 депутатів

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ, РОЗРОБЛЕНЕ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ
ЗА 2023 РІК:**

Навчальні програми:

Загальні професійні програми підвищення кваліфікації:

- ✓ Програма для вперше призначених на посади державної служби категорії «Б».
- ✓ Програма для вперше призначених на посади державної служби категорії «В».
- ✓ Програма для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування.

Спеціальні професійні програми підвищення кваліфікації:

- ✓ Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця Управління Державної міграційної служби України в Чернігівській області.
- ✓ Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця управління Північного офісу Держаудитслужби в Чернігівській області.

Загальні короткострокові програми підвищення кваліфікації:

- ✓ Адміністративні правопорушення, пов'язані з конфліктом інтересів: законодавство та судова практика.
- ✓ Візуалізація даних (презентації), комп'ютерна графіка, інфографіка.
- ✓ Впровадження змін та прийняття ефективних рішень.
- ✓ Етика та доброчесність на публічній службі.
- ✓ Забезпечення впровадження принципів державного управління (SIGMA-принципів) Україною як країною-кандидатом на вступ до Європейського Союзу.
- ✓ Законодавчі ініціативи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
- ✓ Запобігання корупції та впровадження стандартів доброчесності на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування.
- ✓ Застосування технологій електронного врядування в органах державної влади та місцевого самоврядування.
- ✓ Комунікативна компетентність посадовця.
- ✓ Лідерство та командоутворення.
- ✓ Медіаграмотність та медіакультура публічного службовця за умов інформаційної війни.
- ✓ Механізм реагування на проблему домашнього насильства та торгівлі людьми на місцевому рівні.
- ✓ Організація роботи місцевої державної адміністрації.
- ✓ Основи парсипативного стратегічного планування.

- ✓ Основні аспекти організації діяльності посадовця.
- ✓ Особливості організації адміністративної процедури та забезпечення комунікаційної ефективності.
- ✓ Стратегічні комунікації в публічному управлінні.
- ✓ Сучасний діловий протокол та етикет.
- ✓ Управління персоналом: інструментарій, напрями та інноваційні практики
- ✓ Фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики, електронне декларування.

Спеціальні короткострокові програми підвищення кваліфікації:

- ✓ Адаптація законодавства України до права ЄС.
- ✓ Брендинг як складова маркетингу територій, формування локальної ідентичності.
- ✓ Військовий облік. Робота місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій щодо організації та ведення військового обліку.
- ✓ Горизонтальна та вертикальна комунікація у місцевому самоврядуванні. комунікація органу місцевого самоврядування зі ЗМІ.
- ✓ Дотримання прав людини, протидія дискримінації, забезпечення прав та інтересів осіб з інвалідністю.
- ✓ Енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання.
- ✓ Енергозбереження. Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії в умовах воєнного стану.
- ✓ Ефективне вирішення завдань державними службовцями.
- ✓ Застосування змін в законодавстві, що регулюють примусове виконання.
- ✓ Імплементация європейських практик поведінки з відходами: кейс України.
- ✓ Інструменти промоції громади (Вікіпедія та ін.).
- ✓ Новели земельного законодавства України. Питання ефективного управління та розпорядження об'єктами комунальної власності.
- ✓ Органи самоорганізації населення як інструмент демократії та вирішення питань місцевого значення.
- ✓ Організаційні та правові аспекти діяльності центрів надання адміністративних послуг.
- ✓ Організація діяльності державного службовця: ефективне планування роботи для досягнення результату
- ✓ Організація цивільного захисту в територіальній громаді та надання громадянам якісних безпекових послуг.
- ✓ Основи української жестової мови.
- ✓ Правові засади державної реєстрації актів цивільного стану.
- ✓ Правові та практичні аспекти діяльності органів юстиції в умовах воєнного стану.

- ✓ Практичні аспекти реалізації Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії».
- ✓ Регламентация роботи та ведення діловодства в раді та її виконавчому комітеті. Участь депутатів у діяльності ради.
- ✓ Робота з організації та ведення військового обліку, мобілізаційна робота.

Навчально-методичні посібники:

1. Протидія торгівлі людьми і домашньому насильству [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Децюк Т.П., Велько Ю.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

2. Взаємодія місцевих органів влади щодо здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у сімейних формах виховання, організація соціального супроводу таких сімей [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Железний С.А., Кот А.А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

3. Горизонтальна та вертикальна комунікація в місцевому самоврядуванні. Комунікація органу місцевого самоврядування зі ЗМІ [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Стельмах О.А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

4. Органи самоорганізації населення як інструмент демократії та вирішення питань місцевого значення [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Врублевський О.С., Козенко О.Я. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

5. Загальна адміністративна процедура [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Бойко І., Коваленко Н. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

6. Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Пузан І.Б. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

7. Інструменти промоції громади (Вікіпедія та ін.) [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Петров С., Козенко О. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

8. Охорона навколишнього середовища в громаді: правові та практичні аспекти [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Михайлов І.А., Підгайний П.М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

9. Енергетична безпека: сутність, загрози та механізми регулювання [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Зінченко С.В., Фесенко М.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

10. Інформаційна безпека. Персональна безпека онлайн [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Клименко Д., Фесенко М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

11. Основні аспекти організації діяльності публічного посадовця [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Підгайний П.М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

12. Кібербезпека та кібергігієна в роботі публічного службовця [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Куперштейн Л. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

13. Психологічні основи ефективного управління в органах публічної влади [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Чепурна Г.Л., Фесенко М.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

14. Повноваження та завдання старост, взаємодія з громадськістю [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Казіміров Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

15. Фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики. Електронне декларування [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Дубок В.П., Підгайний П.М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

16. Імплементация європейських практик поводження з відходами: кейс України [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Дерій Ж., Казіміров Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

17. Застосування технологій електронного врядування в органах державної влади та місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Білоока Т.П. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2023.

Інші навчально-методичні матеріали:

(адреса: <https://www.youtube.com/user/siverird/videos>)

1. Документальний відеофільм «Сосниця: нові медичні кабінети» в рамках проекту «Покращення якості надання послуг із охорони здоров'я на первинному рівні медичної допомоги Сосницької територіальної громади.

2. Відеозапис резюме Айдера Сеїтосманова «Формування стратегії розвитку освіти в громадах Чернігівщини» в рамках проекту «Підтримка

здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

3. Відеозапис «Про підвищення інституційної спроможності освітнього менеджменту громад Чернігівщини: коментар Олега Фасолі» в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

4. Відеозапис «Як планувати відновлення деокупованих територій: коментар від Юрія Третяка» в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

5. Відеозапис «Анатолій Ткачук – про перспективи та шляхи розвитку Чернігівщини як області-фронтиру» в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

6. Відеозапис «Дмитро Клименко про комунікацію громад в умовах війни» в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

7. Відеозапис виступу Оксани Стельмах «Як громадам комунікувати зі ЗМІ та своїми жителями?» в рамках семінару «Комунікація в громаді в умовах війни».

8. Відеозапис виступу Олександра Софія «Проект як інструмент планування в громаді» в рамках семінару «Управління проєктним циклом: від ідеї до звітності (як написати хороший проєкт)».

9. Відеозапис виступу Володимира Бойка «Проектний менеджмент для громад як спосіб організації ефективної діяльності» в рамках проєкту «Підтримка здатності територіальних громад Чернігівської області до роботи за умов війни».

10. Відеозапис виступу Олексія Гараня «Як змінювалися думки щодо вступу України до НАТО: дані соціології» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

11. Відеозапис виступу Вінети Кляйне «Рішення Вільнюського саміту НАТО та Україна» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

12. Відеозапис виступу Євгена Магди «Попередні підсумки російсько-української війни» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

13. Відеозапис виступу Михайла Жирохова «Литовсько-польсько-українська бригада як один із зразків військового співробітництва України з НАТО» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

14. Відеозапис виступу Ігора Тодорова «Національна безпека країн НАТО та Україна» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

15. Відеозапис виступу Сергія Джерджа «Сприйняття стандартів НАТО органами влади в Україні» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

16. Відеозапис виступу Валерія Пристайка «Стратегічні комунікації в НАТО» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

17. Відеозапис «П'ютер Кульпа про НАТО та Західноєвропейський Союз» в рамках семінару «Національна безпека України та НАТО».

18. Відеозапис виступу Алли Кінщак на тему «Віднесення територіальної громади до території відновлення: основні критерії» в рамках семінару «Регіональна політика як складова економічного розвитку області».

19. Відеозапис виступу Андріанни Баженової «Розробка планів відновлення і розвитку регіонів та територіальних громад: основні аспекти» в рамках семінару «Регіональна політика як складова економічного розвитку області».

20. Відеозапис виступу Сергія Зінченка «Енергетична безпека: загальні принципи» в рамках семінару «Енергетична безпека: сутність, загрози та механізм регулювання».

21. Відеозапис виступу Сергія Зінченка на тему «Енергетична безпека: практичні кроки громад» в рамках семінару «Енергетична безпека: сутність, загрози та механізм регулювання».

22. Відеозапис виступу Уляни Усенко «Порядок визначення державних інтересів, при розроблені містобудівної документації» в рамках семінару «Розробка містобудівної документації».

23. Відеозапис виступу Олександра Залозного «Розроблення топогеодезичної основи в сучасних форматах» в рамках семінару «Розробка містобудівної документації».

24. Відеозапис виступу Валентини Ганжи «СЕО в процесі містобудівної документації» в рамках семінару «Розробка містобудівної документації».

25. Відеозапис виступу Ольги Бакун «Основні етапи розроблення містобудівної документації» в рамках семінару «Розробка містобудівної документації».

26. Відеозапис виступу Вадима Овдієнка «Проведення громадських обговорень містобудівної документації» в рамках семінару «Розробка містобудівної документації».

27. Відеозапис виступу Олени Охрімчук «Деокупація свідомості як частина ментального спротиву російському агресору» в рамках семінару «Практичні аспекти реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

28. Відеозапис виступу Олександра Богуша «Механізми та шляхи вирішення питань з виконання вимог Закону України «Про засудження та заборону...» в рамках семінару «Практичні аспекти реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

29. Відеозапис виступу Марії Тахтаулової «Деколонізація як запобіжник просування ідей “русского міра”. Деколонізація топонімії» в рамках семінару «Практичні аспекти реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

30. Відеозапис виступу Сергія Бутка «Що таке пропаганда і символіка російської імперської політики» в рамках семінару «Практичні аспекти

реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

31. Відеозапис виступу Олександра Шевчука «Із практики реалізації виконання вимог Закону України “Про засудження та заборону пропаганди...”» в рамках семінару «Практичні аспекти реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

32. Відеозапис виступу Володимира Бойка «Національна пам’ять України на місцевому рівні. Про увічнення пам’яті відомих подій та видатних...» в рамках семінару «Практичні аспекти реалізації Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”».

33. Відеозапис виступу Романенка Ігоря Олександровича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

34. Відеозапис виступу Леп'явка Сергія Анатолійовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

35. Відеозапис виступу Пьотра Кульпи на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

36. Відеозапис виступу Кухарука Олександра Васильовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

37. Відеозапис виступу Кондратьєва Ігоря Вікторовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

38. Відеозапис виступу Білорусова Сергія Георгійовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад».

39. Відеозапис виступу Івшиної Лариси Олексіївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія I «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки».

40. Відеозапис виступу Вдовенка Юрія Станіславовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад».

41. Відеозапис виступу Гарашука Сергія Петровича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад».

42. Відеозапис виступу Новака Андрія Яремовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад».

43. Відеозапис виступу Силенка Миколи Феодосійовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад» .

44. Відеозапис виступу Хомик Олександри Дмитрівни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія II «Проектна діяльність для відновлення та розвитку територіальних громад» .

45. Відеозапис виступу Верстюка Владислава Федоровича на конференції XII «Розумовські зустрічі», вітальне слово.

46. Відеозапис виступу Зубко Ольги Євгеніївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія III «Інституція держава Україна – як вона має змінитися».

47. Відеозапис виступу Лукіна Сергія Юрійовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія III «Інституція держава Україна – як вона має змінитися».

48. Відеозапис виступу Тертички Валерія Володимировича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія III «Інституція держава Україна – як вона має змінитися».

49. Відеозапис виступу на Чаплигіна Сергія Миколайовича конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія III «Інституція держава Україна – як вона має змінитися».

50. Відеозапис виступу Ганащука Юрія Івановича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія III «Інституція держава Україна – як вона має змінитися»

51. Відеозапис виступу Антоненка Петра Яковича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

52. Відеозапис виступу Зубар Наталії Володимирівни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

53. Відеозапис виступу Івшиної Лариси Олексіївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

54. Відеозапис виступу Магди Євгена Валерійовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

55. Відеозапис виступу Сенченко Ірини Віталіївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

56. Відеозапис виступу Стельмах Оксани Анатоліївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

57. Відеозапис виступу Шакун Наталії Валеріївни на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія IV «Інформаційні війни в сучасному світі та Україна».

58. Відеозапис виступу Джерджа Сергія Федоровича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія V «Україна на шляху до ЄС та НАТО: новий порядок денний світоустрою, породжений російсько-українською війною».

59. Відеозапис виступу Пристайка Валерія Володимировича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія V «Україна на шляху до ЄС та НАТО: новий порядок денний світоустрою, породжений російсько-українською війною».

60. Відеозапис виступу Тодорова Ігоря Ярославовича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія V «Україна на шляху до ЄС та НАТО: новий порядок денний світоустрою, породжений російсько-українською війною».

61. Відеозапис виступу Жирохова Михайла Олександровича на конференції XII «Розумовські зустрічі», панельна дискусія V «Україна на шляху до ЄС та НАТО: новий порядок денний світоустрою, породжений російсько-українською війною».

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТКА

про підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій,
їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування
та депутатів місцевих рад у 2023 році

у Чернігівському регіональному центрі підвищення кваліфікації

(найменування закладу післядипломної освіти)

ПОКАЗНИКИ		Центральні органи виконавчої влади (міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи)	Місцеві державні адміністрації	Органи місцевого самоврядування
I.	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію			
1.1.	за категоріями:	1781	5576	7192
1.1.1.	державні службовці	1781	5576	
	категорія Б	430	1832	
	категорія В	1351	3741	
1.1.2.	посадові особи місцевого самоврядування			6950
	IV категорія			140
	V категорія			629
	VI категорія			3613
	VII категорія			2568
1.1.3.	інші учасники навчання	0	3	242
	депутати місцевих рад			242
	голови місцевих держадміністрацій, їх перші заступники та заступники		3	
	інші працівники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій	0	0	0
1.2.	за програмами підвищення кваліфікації:			
1.2.1.	професійними (сертифікатними)	270	499	315
	загальними	156	373	159
	спеціальними	114	126	156
1.2.2.	короткостроковими	1511	5077	6877
	загальними	42	3287	2973
	спеціальними	1469	1790	3904
1.3.	за типовими програмами підвищення кваліфікації	0	0	0
	за професійними (сертифікатними)			
	за короткостроковими			
1.4.	за програмами, розробленими на основі типових програм підвищення кваліфікації	0	0	0
	за професійними (сертифікатними)			
	за короткостроковими			
1.5.	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за формою навчання:	14549		
1.5.1.	очна	1753		
1.5.2.	змішана	0		
1.5.3.	дистанційна	12796		
1.6.	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за ознакою статі:	14549		
1.6.1.	жіноча	10767		
1.6.2.	чоловіча	3782		

ПОКАЗНИКИ		2023 рік
II.	Кількість викладачів, які залучені до навчання (осіб)	148
2.1.	науково-педагогічні працівники:	48
2.1.1.	які мають лише досвід викладання	9
2.1.2.	які мають вчені звання та/або науковий ступінь	32
2.1.3.	мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо	7
2.2.	фахівці, які мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування	78
2.2.1.	які мають лише практичний досвід	74
2.2.2.	які мають вчені звання та/або науковий ступінь	4
2.3.	представники та експерти інститутів громадянського суспільства	10
2.4.	представники та експерти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги	12

III.	Науково-методичне забезпечення підвищення кваліфікації (кількість)	
3.1.	розроблено навчально-методичних посібників	17
3.2.	розроблено програм підвищення кваліфікації	47
	з них:	
3.2.1.	загальних професійних (сертифікатних)	3
3.2.1.1.	в тому числі розроблених на основі типових програм підвищення кваліфікації	0
3.2.2.	спеціальних професійних (сертифікатних)	2
3.2.3.	загальних короткострокових	20
3.2.3.1.	в тому числі розроблених на основі типових програм підвищення кваліфікації	1
3.2.4.	спеціальних короткострокових	22
IV.	Джерела та обсяги фінансування підвищення кваліфікації у закладі післядипломної освіти (грн.)	
	Всього	4,185,736.00
	зокрема:	
4.1.	з державного бюджету	22,000.00
4.2.	з місцевого бюджету	4,163,736.00
4.3.	за кошти міжнародної технічної допомоги (грантів)	0.00
4.4.	з інших надходжень, не заборонених законодавством	0.00

Напряги підвищення кваліфікації	Державні службовці міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів			Державні службовці місцевих державних адміністрацій			Посадові особи місцевого самоврядування			Голови місцевих держадміністрацій, їх перші заступники та заступники			Депутати місцевих рад			Інші працівники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій		
	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми	короткострокові	модулі професійних програм	професійні програми

Разом : 163 1810 132 5842 3342 141 8133 2235 82 3 0 0 160 0 0 0 0 0 0

*Усього : 22043

*В рамках освітніх програм слухачі проходили навчання за декількома напрямами

Вакжіть 10 найбільш затребуваних спеціальних програм, за якими підвищили кваліфікацію учасники навчання

Додаток № 3
до листа від _____ 2024 року

ЗВІТНА ІНФОРМАЦІЯ
щодо кількості державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників,
посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, які підвищили кваліфікацію у 2023 році
за спеціальними програмами

у Чернігівському регіональному центрі підвищення кваліфікації
(найменування закладу післядипломної освіти)

Напрямок/тема спеціальних програм підвищення кваліфікації	Державні службовці міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів		Державні службовці місцевих державних адміністрацій		Посадові особи місцевого самоврядування		Голови місцевих держадміністрацій, їх перші заступники та заступники		Депутати місцевих рад		Інші працівники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і	
	короткострокові	професійні програми	короткострокові	професійні програми	короткострокові	професійні програми	короткострокові	професійні програми	короткострокові	професійні програми	короткострокові	професійні програми
Енергозбереження. Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії в умовах воєнного стану			32		126				8			
Актуальні питання земельних правовідносин в умовах воєнного стану			31		362				12			
Особливості надання житлово-комунальних послуг у громадах					30							
Правові та практичні аспекти публічних закупівель в Україні			105		167							
Імплементація європейських практик поведіння з відходами: кейс України			20		33				4			
Військовий облік. Робота місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій щодо організації та ведення військового обліку			114		186						12	
Брендинг як складова маркетингу території. Формування локальної ідентичності					73							
Інструменти промоції громади (вікіпедія та інші)					49							
Державно-приватне партнерство: міжнародний досвід та українські реалії					84							
інші												

Разом : 0 0 302 0 1110 0 0 0 0 24 0 12 0
*Усього : 1448

*В рамках освітніх програм слухачі проходили навчання за декількома напрямами